

GŁOS PORANNY

DZIENNIK SPOŁECZNY, POLITYCZNY I LITERACKI

Redakcja: Piotrkowska 101. Tel. 144-44, 166-66, 177-77
188-88. Redaktor przyjmuje od godz. 6-ej — 7-ej wiecz.

Cena 30 groszy

Administracja: Piotrkowska 70. Telef.: 222-22 i 266-66
Tel. noce: 144-44 i 177-77. Nr. konta P. K. O. 603.400.

Nowa seria zamachów w Anglii

Wybuch bomby na podwórzu elektrowni. — 3 eksplozje na statku. — Próba wysadzenia mostu

Władze przypisują akty teroru „Irlandzkiej armii republikańskiej”

LONDYN, 11 2. (PAT). Ubiegłej nocy w Portsmouth na podwórzu gmachu, w którym mieszczą się biura elektrowni WYBUCHŁA BOMBA, eksplozja nie wyrządziła żadnych szkód. LONDYN, 11 2. (PAT). Na pokładzie parowca „Saint David” WYBUCHŁY TRZY BOMBY ZAPALAJĄCE, nie wyrządając większych szkód.

Pożar wywołany przez bombę został niezwłocznie ugaszony.

Kiedy parowiec przybył do portu Fishguard z Rosslare, do konano rewizji znacznej części pasażerów.

Parowiec „Saint David” przywiózł liczną wycieczkę z Irlandii, udającą się na międzynarodowy match footballowy w

Londynie.

PIĘCIU PASAŻERÓW PAROWCA ARESZTOWANO.

LONDYN, 11 2. (PAT). Agencja Reutersa donosi, iż na moście kolejowym w pobliżu m. Erpyhill (w hrabstwie Durham na linii kolejowej Londyn — Edynburg) bezrobotny górnik napotkał 2 podejrzanych osobników, którzy zbiegli, porzu-

cając ładunek prochu artyleryjskiego.

Władze są zdania, iż CHODZIŁO TU O PRÓBĘ USZKODZENIA MOSTU i podejrzewają „irlandzką armię republikańską”.

LONDYN, 11 2. (PAT). — W miejscowości campingowej Skegness w hrabstwie Lincolnshire wybuchł pożar, który zni-

szczył szereg budynków i urządzeń. Podczas pożaru ROZLEGŁY SIĘ TRZY WYBUCHY. Władze podejrzewają, iż pożar wybuchł wskutek podpalenia, tym bardziej, iż w ubiegły poniedziałek miał miejsce w tej samej miejscowości wielki pożar, którego przyczynę dotychczasowe dochodzenie nie ustaliło.

Chamberlain rozwiąże sprawę Palestyny

wobec bardzo słabej nadziei dojścia do kompromisu arabów z żydami Żydowska siedziba narodowa będzie utrzymana, ale imigracja ograniczona

LONDYN, 11.II. (P.A.T.) — W ramach konferencji palestyńskiej odbyło się dziś po południu drugie z kolei posiedzenie przed stawicielami rządu brytyjskiego z delegacją arabską. Z ramienia rządu brytyjskiego udział w konferencji wzięli podsekretarz stanu Butler oraz parlamentarny podsekretarz stanu dla spraw kolonii Dufferin.

Posiedzenie, które zresztą nie trwało długo, wypełnione było dyskusją na temat postulatów, wysuniętych przez arabów w deklaracji. Minister Mac Donald, który był głównym rzecznikiem przedłożył główne punkty deklaracji żydowskiej.

Dyskusja nie była jednak bardzo ożywiona, albowiem arabowie poprosili o abstynencję przy swych postulatach, nie podejmując żadnej dyskusji na ten temat.

Członkowie delegacji żydowskiej odbędą jutro we własnym gronie naradę, aby przedyskutować odpowiedź, jaką udzielili mają w poniedziałek min. Mac Donaldowi na wysunięte przez niego argumenty.

Co się tyczy 2-godzinnej deklaracji dr. Weizmanna, złożonej w ubiegłą środę wieczorem, która jeszcze nie została ogłoszona, to zawierać miała ona apel do rządu brytyjskiego, domagający się rozwijania w dalszym ciągu żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie oraz utrzymania tam emigracji żydów i sprzedaży ziemi żydom.

Polemizując z roszczeniami arabskimi co do całkowitej niepodległości i do ustanowienia arabskiego państwa suwerenne-

go, przywódcę sjonistów kładł specjalny nacisk na istniejące od wieków związki żydów z Ziemią Świętą. Dr. Weizmann domagał się, aby deklaracja Balfoura ze wszystkimi swoimi skutkami stała się główną wytyczną w sprawie żydowskiej.

Dr. Weizmann zapewnił w swej deklaracji, że żydzi nie dążą do opanowania Palestyny pod względem politycznym, aczkolwiek przeciwdziałają wszelkim zamiarom skazania żydów na rolę mniejszości pod panowaniem czysto arabskim.

Co do istoty zgody, jaka zapa-

nować miała w obozie arabskim, istnieją w Londynie poważne wątpliwości. Faktem jest, że Ragheb Naszaszibi z powodu złego stanu zdrowia, nie był obecny ani na pierwszym posiedzeniu arabskim w czwartek, ani też dziś po południu.

Niektórzy arabowie twierdzą, że niedomagania jego trwać będą przez cały okres konferencji. Drugi delegat partii Naszaszibiego — Jakób Farral, który przybył na aeroplanem do Londynu, jest człowiekiem starszym i chorowitym i jak przewidują arabowie z grupy muftiego, nie bę-

dzie znosił klimatu londyńskiego, wobec czego z góry spodziewane jest, że także i on zapadnie na zdrowiu i nie weźmie udziału w obradach.

Ta abstynencja grupy Naszaszibiego, mimo proklamowania rzekomej zgody, może być przypisywana wpływowi Fakhri Naszaszibiego, kuzyna Ragheba Naszaszibiego, który jest główną sprężyną stronnictwa. W ogóle istnieje w miarodajnych kołach brytyjskich słaba nadzieja dojścia do kompromisu, wobec niemożności sprowadzenia obu stron — żydów i arabów — do

jednego wspólnego stołu obrad.

Wedle niektórych kół politycznych premier Chamberlain zresztą ma już, jakoby w porozumieniu z min. Mac Donaldem, opracowany plan rozwiązania kwestii, o ileby nie doszło do porozumienia.

Plan ten polegać miałby na STWORZENIU SUWERENNEGO, NIEZALEŻNEGO PAŃSTWA PALESTYŃSKIEGO, ZWIĄZANEGO TRAKTATEM Z WIELKĄ BRYTANIĄ.

Żydowska siedziba narodowa byłaby utrzymana i stosownie zagwarantowana, ale pod warunkiem ograniczenia imigracji żydów do takich granic, aby żydzi nie mogli stać się większością.

Plan ten przewidywać ma pewien system kontroli emigracji, wskutek której ludność żydowska w Palestynie nie miałaby przekroczyć nigdy 1/3 ogólnej liczby ludności, natomiast rząd brytyjski udzieliłby dla nadwyżki emigracyjnej pewnych terenów do celów osadnictwa w innych częściach imperium brytyjskiego. —

7 arabów skazano na śmierć

za stawianie oporu władzom i posiadanie broni

HAIFA, 11.II. (PAT.) — Siedmiu arabów, oskarżonych o posiadanie broni palnej, i stawianie oporu władzom brytyjskim, zostało skazanych dzisiaj rano na karę śmierci.

JEROZOLIMA, 11.II. (PAT.) — Dowódca wojsk brytyjskich w Jerozolimie podał do wiadomości, że w razie strajku sklepów arabskich, będą one następnego dnia zamykane przymusowo.

W Tulkarem postrzelono policjanta arabskiego. W związku z tym wydany został niezwłocznie zakaz opuszczania mieszkań.

Delegatura M.S.W. w Nowym Tomyślu załatwia podania osób wydalonych z Niemiec

Warsz. kor. „Głosu Porannego” telefonuje:

W związku z porozumieniem polsko-niemieckim w sprawie osób, wydalonych z Niemiec do Polski w okresie od dnia 26 do 29 października ub.r., utworzone zostały placówki

w Nowym Tomyślu (polska) i Schwiebus (niemiecka).

Zadaniem ich będzie rozpatrywanie podań osób wydalonych, które zamierzają powrócić do Niemiec celem zlikwidowania spraw osobistych i majątkowych.

Wszelkie podania w sprawach tych, w szczególności prośby o udzielenie adnotacji na paszportach, wnoszone przez osoby wydalone z Niemiec we wspomnianym okresie, które zamierzają wyjechać do Niemiec, jak również analo-

giczne prośby, wnoszone przez rodziny wydalonych, pozostałe w Niemczech, winny być kierowane do decyzji kierownika wspomnianej placówki, który nosi nazwę „Delegata ministerstwa spraw wewnętrznych w Nowym Tomyślu”.

Pożyczka od przyszłych pokoleń

Zwycięstwo tez wysuniętych przez „Głos Poranny” przed czterema laty

W dniu jutrzejszym rada Banku Polskiego przedłoży walnemu zgromadzeniu akcjonariuszy do zatwierdzenia szereg zmian statutu Banku, które niewątpliwie zostaną przez zgromadzenie zaakceptowane.

Szczególnie interesująca jest projektowana zmiana art. 52 tego statutu o wymaganym pokryciu emitowanych przez bank banknotów.

Według dotychczasowego brzmienia tego artykułu — pokrycie złotem całego obiegu pieniężnego i natychmiast płatnych zobowiązań banku — nie mogło być niższe, niż 30 proc. (był okres, kiedy wymagano 40 proc. „złotego pokrycia”). Według zaś proponowanego brzmienia tego artykułu — pierwsze 80 wzgl. 1.200 milionów złotych — nie mają potrzeby być pokryte złotem i dopiero dalsze powiększenie obiegu musi mieć pokrycie w złocie 40 proc.

Dotychczasowe brzmienie tego artykułu odpowiadało przedwojennym teoriom pieniądza, t. zw. teorii „liberalnej”.

Przypominamy czytelnikom „Głosu Porannego” nasze artykuły w polowie 1935 r. o sposobie finansowania wielkich robót publicznych a później nasz udział w polemice, wywołanej artykułami płk. I. Matuszewskiego w „Gazecie Polskiej” zaraz po objęciu przez niego kierownictwa działu gospodarczego tego pisma.

W artykułach naszych w sprawie finansowania wielkich robót publicznych — proponowaliśmy zaciągnięcie pożyczki u naszych przyszłych pokoleń, ustanowienie urzędu „plenipotenty pokoleń przyszłych” i taką zmianę statutu Banku Polskiego, by był on zobowiązany lombardować obligacje tej pożyczki i miał prawo emitowania banknotów, uważając również ten portfel za pokrycie.

Takim był nasz ówczesny projekt powiększenia obiegu pieniężnego i stworzenia tą drogą możliwości wielkich robót publicznych na większą skalę i budowę obiektów użyteczności publicznej, która w swej konsekwencji powiększyłaby bogactwo narodowe Polski.

Jakkolwiek jeszcze niedawno naczelny dyrektor Banku Polskiego, dr. Leon Barański w jednym ze swoich odczytów powiedział między innymi co następuje:

„Czasem słyszy się zdanie, jakoby bank posiadał tajemną moc przysparzania bogactw krajowi drogą rozszerzenia swej

działalności kredytowej i emisji banknotów pieniężnych. Jest to przypisywanie bankowi zdolności, jakich żaden bank nie posiada” —

to jednakże rada banku sięga do tej czarownej siły. W naszych artykułach z roku 1935 wskazywaliśmy, iż takie ścisłe trzymanie się kurczowo przedwojennych teorii pieniądza jest nietylko szkodliwe, ale dla gospodarki narodowej zubożające. Wskazywaliśmy wtedy, że nadejdzie czas, kiedy kierownicy naszej polityki gospodarczej zrozumią, że należy budować naszą gospodarkę na nowych podstawach. Przytoczyliśmy wówczas w parafrazie znakomity dowcip prof. Irvinga Fishera o obiegu fałszywego banknotu dla udowodnienia, że cały zapas złota — to tylko niepotrzebna fikcja, ograniczająca działalność banku emisyjnego. O tym, że mieliśmy wtedy rację, świadczą projektowane zmiany statutu Banku Polskiego, które prowadzą właśnie do tak zwanej emisji fiducyjnej t. j. opartej nie na złocie, ale na zaufaniu.

W swoim odczycie dr. Leon Barański powiedział dalej: „Jedynym bowiem źródłem zwiększenia bogactwa narodowe-

go jest praca i oszczędność, umi-

żliwiająca przyrost dochodów i przyrost majątku. Ze oszczędność wyraża się najczęściej w pieniądzu, nie oznacza jeszcze, że zwiększenie ilości pieniędzy nie pochodzących z narastania oszczędności, jest równoznaczne ze wzrostem kapitału narodowe-

go”. Zupełnie słusznie. Zwiększenie bogactwa narodowego, t. j. zwiększenie ilości dóbr, można osiągnąć tylko pracą („praca narody wzbogaca”), ale sama praca nie robi; musi ona być przyłożona do kapitału, a jeżeli tego kapitału nie ma, to należy go

stworzyć — pożyczyć. I dlatego proponowaliśmy zaciągnięcie pożyczki u naszych przyszłych pokoleń.

Rząd nie chciał wówczas wkroczyć na tę drogę, a uważał, że należy nadal hołdować zasadom ekonomii klasycznej i poszedł po linii zaciągnięcia pasa, po linii równania w dół!

Po czterech latach zmagania finansowych i gospodarczych, kierownicy naszego życia gospodarczego przyszli do przekonania, że nasze ówczesne poglądy miały rację.

Ten krok należy przywitać z uznaniem. Skutki dodatnie dadzą się niewątpliwie szybko odczuć, gdyż — jak komentowane są te zmiany — główny udział w powiększeniu obiegu przypadnie z korzyścią dla skarbu państwa (powiększenie dyskonta bonów skarbowych, powiększenie bezprocentowego skupu) i przez kasy skarbowe wpłynię do kanałów życia gospodarczego, żeby znowu przez podatki i opłaty wpłynąć do kas skarbowych itd. Życie gospodarcze zwiększy swą aktywność, bezrobocie spadnie. Najważniejsze, by pieniądze zostały zużyte na cele produkcyjne, a nie konsumcyjne.

I. P.

75.000 zł. NA Nr. 108.375 WOLANOWA
 50.000 zł. NA Nr. 76.498 WOLANOWA
 25.000 zł. NA Nr. 41.125 WOLANOWA
 25.000 zł. NA Nr. 74.404 WOLANOWA
 15.000 zł. NA Nr. 46.198 WOLANOWA

WOLANOW stale WZBOŻACZA

PIOTRKOWSKA 11 I 72

Polityka na krawędzi kryminału

Napady, kradzieże i włamania bandy złożonej z członków organizacji hitlerowskiej w Szwecji

Sztokholm, w lutym. Sztokholmska organizacja socjalistyczna „Claré”, stojąca ideologicznie na tej samej platformie, co wybitni członkowie rządu szwedzkiego, jak premier Hanson lub minister spraw zagranicznych Sandler, zbliżona jest do skandynawskiej socjal-demokracji, która, jak wiadomo, we wszystkich trzech krajach północnych znajduje się ona na czele władzy.

Przed paru dniami do siedziby „Claré” dostali się złoczyńcy. Po wyłamaniu zamków, porwali z archiwum najroźnorodniejsze dokumenty, prywatną korespondencję oraz kartotekę z nazwiskami członków organizacji. Ta bezspornie polityczna kradzież jest analogiczna do tej, jaka miała niedawno miejsce w sąsiedniej Danii, gdzie jednocześnie zniknęły tajne dokumenty państwowe.

Ruch narodowo-socjalistyczny w Szwecji poniósł całkowitą klęskę, zakończoną zupełnym fiaskiem podczas ostatnich wyborów. To też kierownicy tego ruchu zamaskowali się pospiesznie pod nazwą „Związek młodzieży północnej”, który oczywiście wędruje dalej starą, brudną drogą. Związek wyda je od czasu do czasu „czarne listy” i gdy na listach tych pojawiły się nazwiska osób, które figurowały w kartotece „Claré”, okoliczność ta naprowadziła policję na właściwy ślad. Złoczyńcy okazali się w szeregu szwedzkich nacjonal-socjalistów, wśród których natychmiast przeprowadzono cały szereg aresztowań. Kierownicy partii zdolali zbiec. Natychmiast po włamaniu, zabrawszy ze sobą wszystkie dokumenty, wyjechali przez Kopenhagę do Hamburga.

Rewizje u hitlerowców szwedzkich, jak donosi oficjalny organ sztokholmski, pozwoliły nie

tylko wykryć bezpośrednich sprawców przestępstwa, ale ujawniły również posiadanie przez organizację rewolwerów i amunicji niemieckiego pochodzenia. Według komunikatu policji sztokholmskiej, pod pozorem organizacji politycznej ukrywała się szajka, która w swych metodach i charakterze nie ustępuje osławionym gangsterom chicagoskim. Sztokholm był dosłownie terrorizowany: masowe kradzieże, porwanie samochodów i napady zaczęły wchodzić na porządek dzienny i, jak się obecnie wyjaśniło, wszystko to było dziełem zorga niszowanej „Ligi”, która pod płaszczykiem politycznym uprawiała najwzkiejsze przestępstwa kryminalne.

W Sztokholmie przez długi czas trzymano w tajemnicy napad bandy na zamek „Malmweek”. Zamek ten należy do

sztokholmskiego arcymlionera, wybitnego finansisty Markusa Wallenberga, odgrywającego nie małą rolę nie tylko w szwedzkich, ale i w międzynarodowych sferach bankowych. Nazwisko Wallenberga jest zwykle wymieniane, gdy się mówi o „mistycznych synhedrionach” o „związku mędrców Sjonu” i tym podobnych nonsensach. — Bandy ci szukali w zamku Wallenberga kompromitujących dokumentów, ale stalowe pancerze kas okazały się tak znakomite, że oparły się nawet elektrycznym świdrom. Wobec tego napastnicy musieli się zadowolić kosztownościami i przedmiotami sztuki antycznej, nie mającymi nic wspólnego z polityką. Obecnie, gdy aresztowano całą bandę, okazało się, że członkowie jej dokonali całego szeregu włamań i grabieży, przy czym w przestępstwach brały

udział również młode dziewczęta, które stały na straży.

Cała ta historia jest niezwykle mocnym ciosem w cały ruch narodowo-socjalistyczny w Szwecji, bowiem wszystko to, jak wykazało śledztwo, działa się z całkowitą aprobatą kierowników związku. Zupełnie możliwe, że wiele jednostek, z po-

Przy schorzeniach sercowych i naczyń krwionośnych, zwłaszcza u osób starszych, stosowana rano na czczo szklanka naturalnej wody gorzkiej Franciszka - Józefa oddaje wręcz znakomite usługi. Zapyt. Wasz. lekarza.

środe młodzieży została wciągnięta do „operacji” ligi w przekonaniu, że robi się to wszystko z motywów politycznych. Ale co ma wspólnego włamanie do domu towarowego lub też kradzież z kasy w jednej z kawiarni (a propos, tej samej, która była punktem zbornym narodowych socjalistów!) z polityką?!

Okazuje się, że nacjonal-socjaliści specjalnie wynajęli pomieszczenie pod biurem „Claré” dla celów obserwacyjnych i chociaż komorne za ten lokal wynosiło 1000 koron miesięcznie, nie stanowiło to widocznie żadnej trudności — rabunki i grabieże dawały dostateczny do chód.

Jak się skończy cała ta sprawa, sądzić trudno, ponieważ za plecami „Związku młodzieży północnej” ukrywa się kilka osobistości, zajmujących wysokie stanowiska w kraju, ale będących w opozycji do obecnego reżymu w Szwecji. M. D.

Nieuchwytny sprawca zabił na szosie pod Paryżem amerykańskiego przemysłowca.
 Za wskazanie mordercy wyznaczono

50.000 FRANKÓW NAGRODY!!!

Zmobilizowane kadry policji tropią tajemniczego przestępcę!

ALIBI...

(KTO ZABIŁ??)

„PALACE”
 Najlepszy film polski tegorocznego sezonu!

KŁAMSTWO KRYSZCZYNY

wg. pięknej i wzruszającej powieści St. Kiedrzyńskiego
 W rol. główn.:
 BARSZCZEWSKA
 ÓWIKLIŃSKA
 LODA HALAMA
 JUNOSZA-STĘPOWSKI
 ZNICZ
 ŚLIWIŃSKI
 SAMBORSKI
 WOSZCZEROWICZ

Dziś o g. 12 i 2
2 PORANKI 80 zł.
 Ceny od

PRAWNIK
 wyjeżdża w tych dniach
do NIEMIEC
 i przyjmuje poważniejsze zlecenia. — Inform. tel. 224-91

Pogrzeb Papieża we wtorek

Uroczyste przeniesienie zwłok Piusa XI z kaplicy Sykstyńskiej do bazyliki św. Piotra

Data conclave nie została jeszcze wyznaczona

CITTA DEL VATICANO, 11.II (PAT.) — Śmiertelne szczątki Ojca Piusa XI zostały ubrane w szaty pontyfikalne w których wystawione będą w bazylice św. Piotra. Przy zmarłym pełnią straż honorową członkowie gwardii szlacheckiej i szambelani w pełnym mundurze. W 9.25 przybył do Watykanu następca tronu włoski, któremu towarzyszył ambasciatore Włoch przy Stolicy Apostolskiej, adiutant i mistrz ceremonii dworu. Księcia następcę powitano z należnymi honorami, po czym w przewidzianym ceremoniałnym orszaku udał się do kardynała camerlinga Pacelli. Następca włoskiego złożył na ręce kamerlinga camerlinga kondolenie w imieniu króla i cesarza oraz w imieniu własnym. Następnie książę następcę tronu wraz z innymi orszakami udał się do kaplicy Sykstyńskiej, gdzie złożył hołd zmarłemu papieżowi XI. Po modlitwie książę następcę tronu opuścił Watykan, a ceremonie zakończył.

zapalonymi gromnicami. Za noszami szli kardynałowie, korpus dyplomatyczny, prałaci i wyżsi dygnitarze dworu papieskiego.

Orszak, którym kierowali papiescy mistrze ceremonii przeszedł przez schody królewskie, salę książęcą i schody Berniego, kierując się ku głównemu wejściu, wiodącemu do bazyliki.

Szczególnie pięknie i majestatycznie wyglądały schody Berniego, skąpane w powodzi światła. W głębi widać było zamknięte na znak żałoby słynne wrota brązowe oraz ciemne sylwetki gwardzistów szwajcarskich, kłęczących na marmurowej posadzce, przejście przez korytarz z otwartą balustradą, za którą w zapadającym mroku widać było rozległy Plac św. Piotra, zapęnlony tłumami, które w skupieniu żegnały Ojca św. Piusa XI.

Przy wejściu do bazyliki oczekiwali na orszak żałobny członkowie kapituły św. Piotra, którzy przyłączyli się do pochodu.

Po śpiewach „Miserere“ orszak skierował się ku konfesji (grób św. Piotra), przed którą złożono zwłoki i odprawiono modły. Z kolei zwłoki Piusa XI przeniesiono do kaplicy Najśw. Sakramentu, gdzie złożono je na kofałku okrytym czerwonym adamaszkiem i otoczonym gwardią szlachecką. Wokół kofałku pała się wielkie gromnice.

Złożenie śmiertelnych szczątków papieża Piusa XI do grobowca nastąpi prawdopodobnie

we wtorek, po czym odbędzie się szereg uroczystych nabożeństw żałobnych. W ciągu niedzieli i poniedziałku śmiertelne szczątki Piusa XI pozostaną w kaplicy Najświętszego Sakramentu, po czym bazylika św. Piotra będzie otwarta dla publiczności.

Już jest w Rzymie 40 kardynałów

CITTA DEL VATICANO, 11.II (PAT.) — Do chwili obecnej nie została urzędowo ogłoszona data conclave. Już obecnie przebywa w Rzymie 40 kardynałów, nawet w razie, gdyby niektórzy purpuraci nie mogli przybyć z powodu choroby lub innych przeszkód, conclave może być obsesane przez przeszło 50 kardynałów. Ogólna liczba kardynałów wynosi 62, z czego 35 włochów i 27 innych narodowości.

WASZYNGTON, 11.II. (PAT.) Kardynałowie amerykańscy ks. S. Dougherty i Mundelein wyjechali na conclave do Rzymu.

Z powodu zgonu Ojca św. izba reprezentantów przelożyła de batę nad programem dozbrojenia z poniedziałku na wtorek.

Przygotowania techniczne

CITTA DEL VATICANO, 11.II (PAT.) — Biura techniczne Watykanu zajęte są już przygotowaniami do conclave.

Przed rozpoczęciem conclave kardynałowie udawać się będą

Góry piane!

Mydło Jeleń Schicht w mgnieniu oka tworzy obfitą pianę. Dzięki temu bez trudu pierze się bieliznę, która będzie idealnie czysta i przetrwa długie lata.

MYDŁO JELEŃ SCHICHT

CITTA DEL VATICANO, 11.II (PAT.) — W dniu wczorajszym największego ranka niezliczone tłumy publiczności odwiedzały kaplicę Sykstyńską, aby złożyć hołd zwłokom papieża.

CITTA DEL VATICANO, 11.II (PAT.) — Dziś po południu o godzinie 17-ej odbyło się uroczyste przeniesienie zwłok Piusa XI z kaplicy Sykstyńskiej do kaplicy Najświętszego Sakramentu w bazylice św. Piotra.

Orszak otwierał pluton żandarmerii papieskiej, kompania gwardii palatynskiej oraz członkowie dworu. Z kolei niesiono żałobnych noszami śmiertelne szczątki papieża, ubrane w szaty pontyfikalne i złotą mitrę. Po obu stronach noszą postępowo oddziały gwardii szlacheckiej oraz duchowieństwa z

Nagły zgon adwokata Millera

Warsz. koresp. „Głosu Porannego“ telefonuje: W kołach prawniczych stolicy ogarwał duże wrażenie nagły zgon adw. Oskara Millera, b. wiceprokuratora sądu apelacyjnego w Warszawie. Adw. Miller zmarł na aneurizm serca.

Rozwój Działu

Ubezpieczeń na Życie P. K. O.

Pocztowa Kasa Oszczędności ogłosiła już zamknięcie bilansu i sprawozdanie za rok operacyjny 1938, obejmujące również działalność Działu Ubezpieczeń na Życie PKO.

Wszyscy ubezpieczeni w PKO począwszy od czwartego roku ubezpieczenia uczestniczą w zyskach, osiągniętych przez Dział Ubezpieczeń. Zyski te zapisywane są posiadaczowi polisy na specjalny rachunek, oprocentowany według stopy procentowej obowiązującej przy zwykłych oszczędnościach PKO. Kwoty te są wypłacane przy likwidacji polisy wraz z sumą u-

Niemieckie „rady“ dla conclave

Wychowanie młodzieży i ustawodawstwo rasowe powodami rozdziewków między Rzeszą a Watykanem

BERLIN, 11.II. (Tel. wł.) — W komentarzu do wiadomości o zgonie Ojca św., „Voelkischer Beobachter“ zajmuje zasadnicze stanowisko w stosunku do polityki Watykanu w ostatnich latach, pisząc, że istotnym znamieniem pontyfikatu Piusa XI są te encykliki, „które wysuwają stary postulat przewagi kościoła rzymskiego nad władzą państw“. Polityka ta w związku ze wzrostem znaczenia Akcji Katolickiej pod pontyfikatem Piusa XI musiała, zdaniem czołowego organu narodowo-socjalistycznego, doprowadzić do zatargu z nowoczesnymi ruchami narodowymi, które powstały w Europie Środkowej z powojennego spustoszenia.

Ani niemiecki narodowy socjalizm, ani włoski faszyzm — nie mogły pogodzić się z siłą nad-

państwową, która dała papieżowi możliwości wkraczania w te dziedziny życia narodowego, które powinny być zachowane dla wspólnoty, kierowanej przez władzę państwową.

Wychowanie młodzieży i ustawodawstwo rasowe — to były główne przedmioty niezgody między polityką kościoła i polityką państwa niemieckiego i włoskiego. Wytrwałe dążenie do zdobycia wpływu na wydarzenia polityczne, bez względu na wcześniej zaznaczające się niepowodzenia,

może być tłumaczone tylko tym, że Watykan nie wyczuwał wielkości historycznej ruchów narodowych Europy Środkowej, walczących o prawo do życia.

Organ hitlerowski zarzuca dalej Watykanowi porozumiewanie się ze względów taktycznych z organizacjami z istoty swej antykościelnymi. Dalej „Voelkischer Beobachter“ doradza kolegium kardynalskiemu, by wyciągnęło wnioski „z niepowodzeń ostatniego 10-lecia“ przy wyborze następcy zmarłego papieża.

Następnego dnia po otwarciu conclave w kaplicy Sykstyńskiej rozpoczną się głosowania, które powtarzać się będą 4 razy dziennie: dwa razy w godzinach rannych i dwa razy po południu. — Kardynał, który wybrany zostanie papieżem, musi uzyskać 2/3 głosów.

„Messagero“ wymienia następujące kandydatury kardynałów: Pacelli, Tedeschini, Saloffiet i Maglione, a poza tym: Ascalesi, Nasalli, Rocca, Dalla, Costa, Boelto i Piazza.

Samobójstwo znanego kupca

Warsz. koresp. „Głosu Porannego“ telefonuje:

W składzie skór, przy ulicy Franciszkańskiej 33 popełnił samobójstwo przez powieszenie znany kupiec branży skórzaney Julian Cukier. Denata nie zdolała już uratować.

Przyczyna samobójstwa — niepowodzenia materialne.

Komitet ewiański rozpatrzy plan emigracyjny rządu Rzeszy

LONDYN, 11.II (PAT.) — Plenum Komitetu ewiańskiego w sprawie uchodźców żydowskich z Niemiec zbierze się w Londynie w poniedziałek pod przewodnictwem lorda Winterona.

Rozpatrzy ono plan, doręczony przez rząd niemiecki w ubiegłym tygodniu dyrektorowi biura londyńskiego dr. Rublee. — Ostatnie posiedzenie plenarne komitetu odbyło się w sierpniu ub. roku.

W niedzielę wieczorem zbierze się prezydium komitetu w celu wstępnego omówienia planu niemieckiego i przygotowania odpowiednich wniosków na plenum.

Plan rządu niemieckiego składać się ma z trzech części, zawie-

rajających propozycje niemieckie, dotyczące: 1) organizacji, jaka stworzona ma być dla ewakuacji uchodźców, 2) opieki nad przyszłymi uchodźcami, którzy

chwilowo jeszcze pozostają w Niemczech oraz 3) propozycje niemieckie co do sposobu załatwienia spraw majątkowych uchodźców.

Zamordowano w Zawierciu znanego działacza sportowego

ZAWIERCIE, 11 2. (Tel. wł.) Wielkie wrażenie wywołało tu morderstwo, dokonane na osobie znanego działacza sportowego Jana Świtaję, założyciela i prezesa klubu sportowego „Warta“.

Przed kasą miejscowego stadionu wszczął awanturę będący w stanie pijanym niejaki 18-letni Tadeusz Kaczmarczyk. Świtaj polecił usunąć awantur-

nika. Ten wówczas dobył noża i zadał nim szereg ciosów Świtajowi w brzuch. Odwieziony do szpitala Świtaj niebawem zmarł nie odzyskawszy przytomności.

Morderca po dokonaniu zbrodni rzucił się do ucieczki, lecz w wyniku pościgu został ujęty i oddany w ręce policji. Osadzono go w więzieniu.

Wiek to fraszka

główna rzecz to samopoczucie. A nasze samopoczucie jest doskonałe, od kiedy na śniadanie pijemy Ovomaltinę.

Ovomaltyna łatwostrawny koncentrat odżywczo-witaminowy, to prawdziwe źródło siły i energii.

OVOMALTINE

Rewizje wśród Niemców w Poznańskim i na Pomorzu

Warsz. kor. „Głosu Porannego“ telefonuje:

W niektórych powiatach Poznańskiego i Pomorskiego dokonano rewizji wśród Niemców i kilkunastu aresztowano pod zarzutem utrzymywania kursów religijnych w duchu hitlerowskim.

Samolot wpadł na blok mieszkaniowy

LONDYN, 11. II. (PAT.) — W m. Brighton samolot wpadł z powodu gęstej mgły na blok mieszkaniowy. Blok stanął w płomieniach. Pożar ugaszono po 3-godzinnej akcji. Lotnik i trzech mieszkańców budynku, w tym 1 kobieta ponieśli śmierć na miejscu.

Bociany przyleciały...

KOŚCIERZYNA, 11.2. (PAT.) — Niedaleko Kościerzyny na Kaszubach ku ogólnemu zdumieniu mieszkańców wróciła do gniazda para bocianów, która natychmiast jakby to już była wiosna, zabrała się do porządkowania gniazda. Ostatnio tak niezwykle wczesny na Kaszubach przylot bocianów notowano w roku 1912.

Prezydent Roosevelt zachorował na grype

WASZYNGTON, 11.2. (PAT.) — Prezydent Roosevelt zachorował na grype i z polecenia lekarza nie opuszcza łóżka. Lekarz Białego Domu, dr. Montre oświadczył przedstawieliom prasy, że stan zdrowia prez. Roosevelta uległ już znacznej poprawie. Pozwala to przypuszczać, iż prez. Roosevelt będzie mógł udać się w poniedziałek na 2-tygodniową wyprawę morską, podczas której ma być obecny na manewrach, odbywających się na morzu Karajskim.

Niemiecki kolos wojenny

spuszczony został na wodę

HAMBURG, 11. II. (PAT.) — We wtorek spuszczony zostanie na wodę w stoczni Blohm J. Voss największy niemiecki okręt wojenny o wyporności 35 tysięcy ton. Wyposażenie okrętu sta-

Tragedia dwóch młodych Żydów

Popelnili samobójstwo, nie mogąc dostać się na okręt do Palestyny

CZERNIOWCE, 11.2. (PAT.) — W Konstancy popełniło samobójstwo dwóch młodych Żydów: Walstein i Friedman, którzy przybyli tu przed niedawnym czasem w nadziei dostania się na jeden z okrętów, jadących do Palestyny, co im się jednak nie udało.

Zasilki w czasie mobilizacji i wojny

Projekt tej ustawy przyjęty przez radę ministrów

WARSZAWA, 11. II. (PAT.) — W dniu 11 b. m. odbyło się pod przewodnictwem premiera gen. Sławoja Składkowskiego posiedzenie rady ministrów. Na posiedzeniu tym przyjęto szereg projektów ustaw, które w najbliższych dniach będą wniesione do sejmu.

Rada ministrów przyjęła m. in. projekt ustawy o zasilkach dla osób, odbywających czynną służbę wojskową. Projekt ten, oparty na zasadach dotychczas obowiązującej ustawy z marca 1923 roku o zasilkach dla rodzin osób, powołanych na ćwiczenia wojskowe, rozszerza i zmienia przepisy tej ustawy w celu dostosowania ich do potrzeb nowej ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

WIOSNA O MIESIĄC WCZEŚNIEJ

powita uczestników wycieczki „PO SŁOŃCE POŁUDNIA” na luksusowym motorowcu „PIŁSUDSKI” PORTUGALIA • ITALIA • AFRYKA

7.IV—30.IV Ceny od zł. 660.—

GDYNIA-AMERYKA LINIE ŻEGLUGOWE S. A., Warszawa, Pl. Małachowskiego 4, tel. 609-61. Oddziały: Gdynia, Lwów, Kraków oraz BIURA PODRÓŻY.

Jednocześnie projekt powyższy zawiera przepisy, dotyczące zasilków w czasie mobilizacji i wojny, zastąpi więc również dotychczas obowiązujące rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z marca 1928 roku o wojsko-

wych zasilkach wojennych.

Z kolei rada ministrów przyjęła projekt noweli do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ustanowieniu Krzyża Zasługi za dzielność. Dotychczas Krzyż Zasługi za dzielność mógł być nadawany tylko funkcjonariuszom policji państwowej, żołnierzom K.O.P. i funkcjonariuszom straży granicznej — obecnie projekt rozszerza zakres osób, które mogą otrzymać Krzyż Zasługi za dzielność na żołnierzy wojska i marynarki wojennej.

Rada ministrów przyjęła z kolei szereg projektów ustaw w sprawie ratyfikacji umów międzynarodowych.

W dalszym ciągu posiedzenia przyjęto projekt ustawy o wystawach i targach gospodarczych oraz aukcjach, który zastąpi dotychczas obowiązujące rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospo-

lity z 1927 roku o wystawach i targach gospodarczych.

Następnie rada ministrów przyjęła projekt ustawy o nadzorze nad niektórymi środkami żywienia zwierząt, który stwarza podstawy prawne do uregulowania nadzoru nad jakością środków żywienia zwierząt.

Rada ministrów uchwaliła ponadto rozporządzenie o uznaniu stowarzyszenia „Organizacja przysposobienia wojskowego kobiet” za stowarzyszenie wyższej użyteczności.

Spaak zrezygnował z misji tworzenia gabinetu

BRUKSELA, 11.2. (PAT.) — Premier Spaak zrezygnował z misji tworzenia gabinetu. Jako kandydata na nowego desygnowanego premiera wymieniają b. ministra Pierlot z partii katolickiej.

Splonęła garbarnia

Straty wynoszą 80.000 zł.

Warszawski koresp. „Głosu Porannego“ telefonuje:

Wczoraj wybuchł groźny pożar w garbarni braci Margules przy ul. Okopowej 78.

Po 5-godzinnej akcji ratunkowej pożar został ugaszony. Cały budynek fabryczny wraz z urządzeniem splonął doszczętnie. Straty wynoszą 80.000 złotych.

Władze prowadzą dochodzenie w kierunku ustalenia przyczyny wybuchu pożaru.

Wielka kradzież w Amsterdamie

HAGA, 11.2. (PAT.) — Do serii kradzieży, popełnionych przez niewykrytych złodziei w sklepach jubilerskich w Hadze, przybyła jeszcze jedna kradzież, dokonana w samym centrum miasta, w wielkim sklepie jubilerskim, gdzie skradziono klejnotów i innych kosztowności za przeszło 10 tysięcy guldenów.

Amsterdamski dziennik „De Telegraaf” ostro krytykuje policję haską, której nie udało się wykryć żadnej z ostatnich wielkich kradzieży, dokonanych w sklepach jubilerskich.

Zł. 75.000.— na Nr. 83168
wygraliśmy w snanej kolekturze
N. JATKA PIOTRKOWSKA 22 i 66 NOWOMIEJSKA 1
Radzimy wszystkim grać w tej szczerłwej kolekturze!

Zamach na wicepremiera Rumunii

przygotowywali członkowie „Żelaznej Gwardii”

BUKARESZT, 11.2. (PAT.) — Agencja Rador komunikuje, że policja rumuńska zatrzymała w dniu 8 b. m. szereg osobników w wieku od 20 do 30 lat, b. członków „Żelaznej Gwardii”.

Przygotowywali oni zamach na wicepremiera A. Calinesco.

Zamach miał być wykonany 6 b. m. Wydane zarządzenia bezpieczeństwa uniemożliwiły

wykonanie zamiaru przez terrorystów, którzy przyznali się do winy.

Podczas rewizji znaleziono kilka rewolwerów automatycznych, granaty ręczne, 1000 la-

duków i 5 kg. chloru potasu.

Policja prowadzi nadal śledztwo w celu wykrycia dalszych uczestników spisku.

Artretyzm, reumatyzm i rwa kulszowa

oto choroby, powstające na skutek wadliwego odżywiania i wyczerpującego trybu życia. Aby temu zapobiec, należy stale używać uzupełniające sole mineralne. Minerogen F. F. jest odżywką

mineralną uzupełniającą braki soli mineralnych i przeciwdziałającą demineralizacji organizmu. Apteka Mazowiecka, Warszawa, Mazowiecka 10.

Jak zginął gen. Cedillo

Wódz buntowników został zastrzelony w czasie snu

MEKSYK, 11.2. (PAT.) — Prasa tutejsza podaje wiadomość, iż zbuntowany gen. Cedillo został zabity jedynie wskutek zdrady dwu swoich zaufanych i protegowanych ludzi.

Śmierć jego też miała nastąpić nie w walce, jak poprzednio donoszono, lecz w momencie, gdy generał znajdował się

w swoim obozie.

Według wersji, podawanych przez prasę, śmierć gen. Cedillo nastąpiła w następujących okolicznościach: Cedillo wraz z kilkunastu swoimi ludźmi znajdował się w dniu 11 stycznia w obozie w miejscowości zwanej La Ventana. Ponieważ w obozie tym przebywał już parę dni, więc bojąc się, aby go tam nie wykryto, postanowił przenieść się gdzieś indziej. Kazał więc osiodłać konie, lecz czując się jeszcze wyczerpanym po niedawnej chorobie, oświadczył synowi, który mu towarzyszył, iż zamierza przed wyruszeniem nieco przespać się.

Położył się do łóżka i zasnął. W kilka chwil po tym dały się słyszeć głosy zbliżających się ludzi. Syn generała rzucił się, by obudzić ojca, lecz padł przez sztyły kulami, wydając okrzyk, który obudził Cedilla. Generał z pistoletem w ręku wyszedł do drzwi, nim jednak zdolał wystrzelić, przybyli zasypali go kulami.

Podług drugiej wersji generał wcale nie wstał, a zginął we śnie zasypany strzałami. Za tą wersją przemawia fakt, iż Cedillo otrzymał wszystkie kule z lewego boku, co znaczy, iż le-

żał na prawym. Zdrajcami byli dwaj zaufani generała: Magdalena Garcia, były woźnica, z którego Cedillo zrobił deputowanego do parlamentu stanowego, oraz Alfonso Turrubiates. Pierwszy za zdradę miał otrzymać 10 tysięcy pesów, z którą to kwotą uciekł w obawie, aby jego własni współnicy nie zamordowali go.

Własne plantacje bawełny

dla polskiego przemysłu włókienniczego

Warsz. koresp. „Głosu Porannego“ telefonuje:

„W sferach polskiego przemysłu włókienniczego rozważana jest myśl założenia w Brazylii własnych plantacji bawełny, celem ich eksploatacji.

Bawełna importowana z własnych plantacji kalkuluowała się znacznie taniej niż zakupywana na wolnym rynku, w związku z czym realizacja takiego projektu poza bezpośrednimi korzyściami dla przemysłu — przyniosłaby na dalszą metę znaczną oszczędność na dewizach za bawełnę.

Jak wynika z przeprowadzonych badań, istnieje możliwość

stworzenia własnej plantacji bawełny w okręgu San Paolo w Brazylii, który to okręg produkuje typ bawełny, zbliżony do amerykańskiej, najbardziej przydatny dla przemysłu polskiego. Okazuje się, że istnieją możliwości wyzyskania polskiego osadnictwa w Brazylii, jako rąk roboczych na plantacjach i że realizacja planu natrafia jedynie na przeszkody natury dewizowej i finansowej. Celem zakupu odpowiednich terenów i uruchomienia prac plantacyjnych, należy się bowiem liczyć z przekazaniem paromilionowej kwoty w dewizach za granicę.

ZYWOT PAPIEŻA PIUSA XI

Depeza kondolencyjna senatu Rzplitej

WARSZAWA, 11.II. (PAT.) — Marszałek senatu płk. Bogusław Miedziński z powodu zgonu Jego Świętobliwości papieża Piusa XI, wystosował w dniu dzisiejszym do Jego Eminencji księdza kardynała Augusta Hlonda, prymasa Polski, depezę następującej treści:

„W ciężkiej żałobie, która okryła kościół, napełniając smutkiem wszystkie polskie serca, przesyłam na ręce Waszej Eminencji w imieniu senatu Rzeczypospolitej i własnym wyrazy najgłębszego żalu i współczucia. — Wielka postać zgasłego sternika kościoła Jego Świętobliwości Piusa XI pozostanie na wieki drogim i żywym światłem w historii walk i tryumfów wskrzeszonej Rzeczypospolitej“.

Wizyty kondolencyjne prezydium zarządu miejskiego

P. prezydent Godlewski w towarzystwie wiceprezydentów Kozłowski i Pączka złożył wizytę kondolencyjną w kurii biskupiej w Łodzi.

Kondolencja rabinów

Przewodniczący zrzeszenia rabinów z wyższym wykształceniem w Rzeczypospolitej Polskiej, rabin dr. M. Braude wysłał pod adresem kardynała Kamerlinga w Watykanie depezę treści następującej w języku hebrajskim:

„Prosimy przyjąć wyrazy prawdziwego współczucia z powodu zgonu Papieża Piusa XI, Błogosławiona pamięć Jego. Żydzi z wdzięcznością wspominają Wielkiego Papieża, jako wzniosłego szermierza zasad prawdy, sprawiedliwości i moralności ludzkiej. Niechaj Bóg Wiekuisty raczy przyjąć Zmarłego pod opiekuńcze skrzydła Swoje i użyć duszy Jego po koju wiecznego wśród sprawiedliwych wszystkich czasów“.

„Robotnik“ o Piusie XI

Wczorajszy „Robotnik“, organ Polskiej Partii Socjalistycznej, do życiorysu zmarłego papieża dodał od redakcji następujące serdeczne wspomnienie:

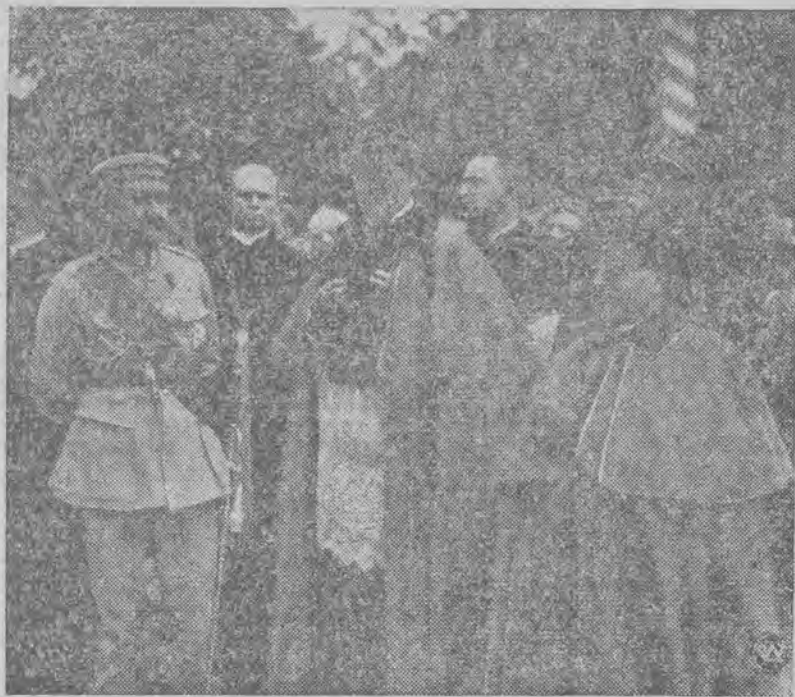
„Pius XI należał do rzędu tych papieży, którym historia wyznacza miejsce osobne na kartach rozwoju kościoła katolickiego i rozwoju ducha ludzkiego. Był prawdziwym przedstawicielem religii, jako szczerzej i nieugiętej wiary, prawdziwym chorążym etyki chrześcijańskiej w najpiękniejszym znaczeniu tego słowa. Miłością swoją ogarniał wszystkie narody, wszystkie rasy i wszystkie wyznania. Było Mu obce uczucie nienawiści. I, jak zawsze w takich wypadkach bywa, miał w sobie mnóstwo dobroci.“

Pius XI rozumiał wagę olbrzymią Wolności Człowieka, jako dźwigni cywilizacji. Jego wystąpienia przeciwko „totalizmowi“ i wszelkim przejawom nienawiści pomiędzy ludźmi, pozostaną we wdzięcznej pamięci miłujących Wolność.

Polska miała w Nim przyjaciela serdecznego w złej i w do brej doli“.

Odwolana zabawa

Z powodu żałoby po śmierci Papieża, odwołana została zabawa, którą zorganizować zamierzała „Rodzina policyjna“ przy 6 komisariacie w dniu 18 b. m.

Ks. arcybiskup Msgr. Achilles Ratti (na prawo) z Marszałkiem Józefem Piłsudskim i ks. kardynałem Kakowskim na uroczystości odsłonięcia pomnika Napoleona w dniu 5 maja 1921 roku.

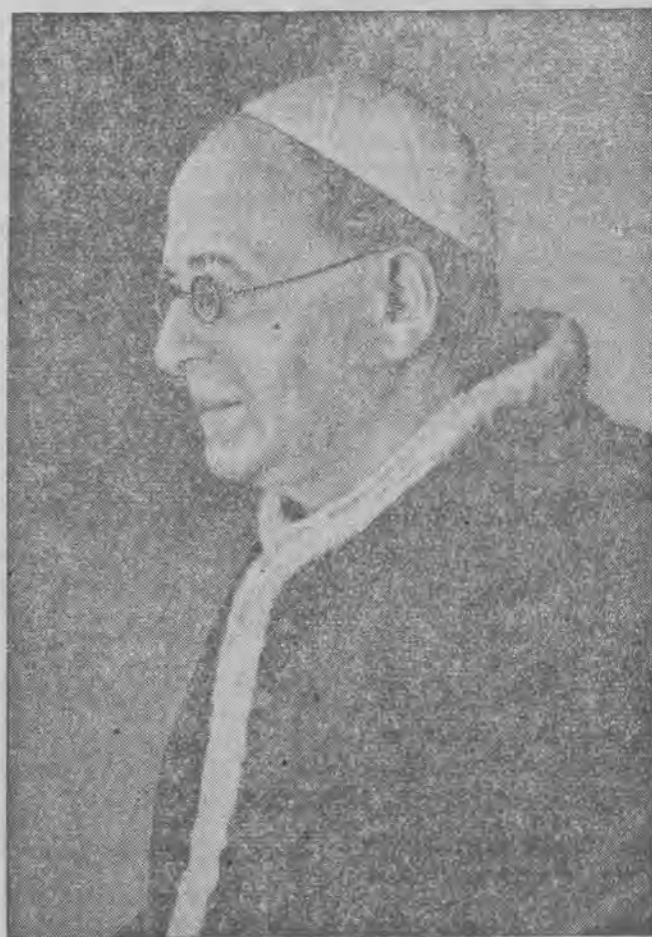
Nuncjusz apostolski ks. Achilles Ratti w towarzystwie Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego

Nuncjusz apostolski ks. Achilles Ratti w rozmowie z Naczelnikiem Państwa Józefem Piłsudskim podczas jednej z uroczystości w stolicy. —

Portret Ojca Św. Piusa XI

Ostatnie zdjęcie Piusa XI

Papież Pius XI w swoim gabinecie przy pracy.

Pius XI na balkonie bazyliki Św. Piotra

Rosenberg chce stworzyć nie państwo, lecz... rezerwat dla żydów

BERLIN, 11.II. (Tel. wł.)— Cała prasa niemiecka zamieszcza dzisiaj przeważnie dosłowny tekst wczorajszego przemówienia Rosenberga, wygłoszonego wobec dyplomacji i prasy zagranicznej, koncentrując jego doniosłość i znaczenie.

Przemówienie to określane jest więc jako manifest, skierowany do całego świata, przy czym pod-

kreśla się usilnie, że manifest ten nie został wygłoszony przez Rosenberga prywatnie, lecz oficjalnie w charakterze szefa wydziału zagranicznego oraz kierownika wychowawczego partii narodowo - socjalistycznej.

Z przemówienia tego komentuje się jednak głównie twierdzenie Rosenberga, że **narodowy socjalizm nie jest towarem na eksport i że wobec tego Rzesza nie życzy sobie, by nazwę jego, a także i szczegółową treść przyjmowały bez zmian podobne organizacje zagraniczne.**

Natomiast druga teza wczorajszego przemówienia, że żydzi nie mogą posiadać własnego państwa, lecz powinni być wszyscy osadzeni w specjalnym rezerwacie, pozostającym pod odrębnym policyjnym zarządem, sprawowanym z ramienia państw demokratycznych, dementowane jest w znacznie mniejszym stopniu.

Obóz w Zbąszyniu będzie zlikwidowany do 31 marca

Warsz. kor. „Głosu Porannego” telefonuje:

Krają pogłoski, że do 31 marca zostanie ostatecznie zlikwidowany obóz w Zbąszyniu, przy czym część mieszkańców obozu, i to przeważna, uda się do Ameryki Południowej, część do Niemiec, a część do miejsc pochodzenia.

RALLYE MONTE CARLO 1939

PIERWSZY

FIAT 1100

PRZED LICZNYMI SAMOCHODAMI ŚWIATOWYCH MAREK, STARTUJĄCYMI W KATEGORII DO 1500 ccm

W CIĘŻKIEJ IMPREZIE RALLYE MONTE CARLO PIERWSZE MIEJSCE ZAJĘLI: PP.: A. GORDON I SCARON, NA FIAT 1100 STARTUJĄC W KATEGORII WÓZÓW O ZNACZNIE WIĘKSZEJ POJEMNOŚCI SILNIKA DO 1500 ccm.

LICZNE, BIAŁE ręce

W wyniku stałego pielęgnowania. Po każdym myciu należy wcierać w skórę wydelikatniający i wybielający, adżywczy, chroniący przed czerwonością i opierzchnięciem

KREM PRAKATÓW PERFECTION

Najbardziej charakterystycznym momentem pierwszego zebrania rady miejskiej w Łodzi jest ujawnienie ścisłej współpracy endecków z niemieckimi hitlerowcami, którzy siedli z tyłu za radnymi „narodowymi”, kryjąc się na razie za ich plecami. Hitlerowcy mają zapewne nadzieję, że przyjdzie chwila, gdy te się zmienia Oni wysuną się na przed, mając endecków z tyłu... (Łodzianin).

Radiostacja w Sidney prowadzi ciekawą inowację do swego programu przedpołudniowego. Zamiast gimnastyki ranej, speaker prowadzi 10 doskonałych „kawałków”. Śmiech bowiem — to zdrowie — jak twierdzi dyrektor programowy radia w Sidney, dzień rozpoczęty w pogodnym nastroju, układa się pomyślniej. Podobno sidneyczycy są z tej uwagi bardzo zadowoleni.

Deterding w celu zrealizowania swoich daleko idących planów zawarł w r. 1902 spółkę z Marcusem Samuelem, dyrektorem angielskiego towarzystwa „Shell Transport and Trading”, które pierwsze wprosiło nowoczesne statki-cysterny do transportu ropy. Teraz już Deterding mógł wystąpić do otwartej walki ze swoim rywalem Rockefellerem.

Przed ważną bitwą udał się jednak do Ameryki, aby wysondować teren. Ale w olbrzymim budynku Standard Oil Co. nie przyjęto go do gościnian.

— To pan — mówił Rockefeller, oglądając na jego bilet wizytowy — nazywa się Henryk Deterding i podaje się pan za dyrektora „Royal Dutch”? — Tak jest — odparł ironicznie Deterding. — Uważam, że moi rywale pozwolili sobie na wielki nieład, wydając miłe na świat, nieprzeżyte wstępnie o pozwoleniu do Standard Oil Co.

W ten niemiły sposób skończyła wizyta Deterdinga u Rockefellera. Ale wkrótce zaczęto mówić w Ameryce o Deterdingu z większym szacunkiem.

Obraz za jedzenie i odzież

Salon wymiany dzieł sztuki w Paryżu

W Paryżu istnieje instytucja ciekawa p. n. Salon des Echanges. Otwarta od połowy grudnia ubiegłego roku do końca stycznia b. r. oddała ona w tym czasie wielkie usługi licznym adeptom sztuki, malarzom, rzeźbiarzom, grafikom.

Salon wymiany powstał z inicjatywy malarza Henri Ramey przed ośmiu laty. Przyjął się odrazu na gruncie paryskim, zdobył powodzenie, przyczynił się do polepszenia warunków materialnych liczących rzesz artystów i jednocześnie umożliwił szerszym sferom nabywanie dzieł sztuki. Obok wartości materialnych powstały wartości duchowe.

Wielu jest takich, którzyby chętnie weszli w posiadanie obrazu, rzeźby, sztychu, ale wśród nich zbyt mała liczba tych, których stać na wyłożenie odrazu sumy niezbędnej do nabycia dzieła sztuki. — Wielu wśród artystów, przepędzających Paryż, marzy o zaspokojeniu rozmaitych potrzeb materialnych, które wydają się nieziszczalne wobec braku gotówki i ciężkich warunków pracy i życia.

Słowem — istnieją dwa jakby obozy pragnących wymiany różnych wartości; wymiana nie

może jednak dojść do skutku z racji braku środka wymiany — pieniądza. Stworzony przez Ramey'a Salon Wymiany był właśnie narzędziem i terenem zaradkiem bezpośredniej wymiany

między obu stronami. Artysta dawał obraz, rzeźbę, sztych — otrzymywał wzamian to, co mu było potrzebne. W ten sposób dzieła sztuki wymieniano na bony restauracyjne, ubrania, bieliznę, węgiel, obuwie, książki etc. Nabywcy rekrutowali się nie tylko z paryżan; prowincja też zainteresowała się tą impre-

ODCZYT CZERWONEGO KRZYŻA Staraniem P.C.K. dziś o godz. 12 m. 30 w sali PCK, przy ul. Piotrkowskiej 190 dr. Wiankowski wygłosi odczyt n. t. „Choroby reumatyczne”. Wstęp bezpłatny.

zają. To też artyści otrzymywali jako ekwiwalent wymiany dostawę żywności, owoców, kulturygodniową wilegiaturę na wsi, nad morzem...

W ubiegłym roku obroty Salonu Wymiany dosięgły sumy 800.000 franków. W tym roku wzięło udział w Salonie 140 artystów, wystawiając na sprzedaż około 500 prac. Przy tym nie należy sobie wyobrażać, iżby w Salonie wystawiali artyści, którym brak talentu i uznania. Komitet organizacyjny z Ramey'em na czele przeprowadza selekcję zgłoszonych eksponatów.

Na terenie Salonu Wymiany dokonywa się jednak i sprzedaż za gotówkę. — Organizacja wogóle polega na usunięciu pośredników w postaci t. zw. salonów sztuki, którym przypadła spora część zarobku istotnego.

Jak się odbywają tranzakcje? Kto dokonał wyboru wśród wystawionych rzeźb, obrazów, zgłasza się do sekretariatu, gdzie informują go o cenie danej rzeczy oraz podają adres autora, z którym nabywca komunikuje się bezpośrednio. — Korzyść takiego kontaktu między artystą i amatorem jest nie tylko natury materialnej; nawią-

zują się w ten sposób miłośnicy sztuki, wzajemnego porozumienia, tworzy się atmosfera sprzyjająca powstawaniu i narastaniu potrzeb duchowych, kształceniu smaku i krytycyzmu w ocenie dzieł sztuki. R.

KINO EUROPA

P. 12. 2. 4. 6. 8. 10. Huragany śmiechu! Rakiety wesołości! Bomby humoru! Najweselejsza komedia muzyczna wszystkich czasów

CYGANKA

W rol. gł. Rochelle Hudson Robert Wilcox i fenomenalna 12-letnia Jane Withers

Dziś o 12 i 2 2 poranki 80 gr. Ceny od

2 popularne wycieczki do PALESTYNY 22 lutego — na Purym 22 marca — na Wielkanoc Cena uczestnictwa zł. 425.— Wyjazdy indywidualne z Łodzi w każdą środę Zapisy przyjmuje i wszelkich informacji udziela P. B. P. „ARGOS”, Łódź, Traugutta 1, tel. 107-86

RIALTO P RZEBRZMIANA MELODIA Wspaniały film erotyczny Wzruszająca historia wielkiej i nieodpalmionej miłości W rolach głównych: BRIGITTE HORNBY WILLY BIRGEL Reż. WIKTOR TURZAŃSKI Dziś o g. 12 i 2 2 PORANKI 85 gr. Ceny od

Anglia - Holandia - Belgia - Francja

Włókiennictwo polskie posiada w tych krajach poważne możliwości eksportowe

W ostatnich dniach powrócił do Łodzi z podróży handlowej po Anglii, Francji, Belgii i Holandii p. A. Brzeziński, który zbadał dokładnie możliwości eksportowe polskiego przemysłu włókienniczego na tych rynkach.

Pragnąc zapoznać naszych czytelników z obecnym stanem tych rynków oraz z horoskopami zbytu na szych towarów, zwrócił się do niego z prośbą o sprezywanie swych spostrzeżeń na łamach „Gł. Porannego“.

Wskutek wysokiego i zróżnicowanego cła, niskiej waluty i ogromnych premii eks-

portowych dla przemysłowców francuskich — konkurencja z nimi zarówno w metropolii,

jak i w ich koloniach, jest prawie że niemożliwa. Nie mniej, przy bliższym zbadaniu tego rynku można by było niektóre artykuły tam uplasować.

— Reasumując, stwierdzam, iż w chwili obecnej włókiennictwo polskie posiada poważne możliwości zbytu nie tylko w kraju, ale niemal we wszystkich państwach zachodnich zamorskich. Możliwości te należy jak najszybciej wykorzystać celem aktywienia naszego biłansu handlowego i wykorzystania aparatu produkcyjnego naszego przemysłu włókienniczego.

FABRYKA WYROBÓW JEDWABNYCH
KOSCHES i S-ka
Spółka Akcyjna
Łódź 1., Piotrkowska 96. Telefon 198-33

SKŁADY KOMISOWE: Warszawa, Tomackie 2, tel. 11-79-79
Lwów, Kilińskiego 3, tel. 257-18
Katowice, 3 Maja 2, tel. 324-31
Gdańsk, Gr. Gerbergasse 5, tel. 265-94

Dalsza zwyżka kursów

Poprawa pod wpływem niespodziewanego zwiększenia popytu

Po chwilowej reakcji kursowej, wywołanej, jak wiadomo, realizacją zysków przez koła zawodowe, dzień wczorajszy przyniósł dalsze wzmocnienie kursów papierów wartościowych.

Coprządza zwyżka wczorajsza była niewielka i nie objęła wszystkich walorów. Znamienny jest jednak fakt, iż poprawa wczorajsza nie była naogół przewidziana, gdyż w soboty obroty giełdowe są znaczne i nigdy nie miały decydującego wpływu na kształtowanie się kursów.

Widocznym więc jest, iż część klientów wykorzystwała koniunkturę, spowodowaną chwilowym spadkiem kursów, celem dokonywania zakupów.

Transakcje na rynku walorów dokonywano według kursów następujących:

4 i pół proc. państwowa pożyczka wewnętrzna nie skorzystała z poprawy tendencji. Kurs pożyczki tej obniżył się o 25 pkt. do 66.40 kupno, 66.90 sprzedaż.

3 proc. pożyczka inwestycyjna utrzymała się na poziomie poprzednim. Za I em. płacono 89.75, żądano 90.25, zaś za II em. 95.75 kupno, 91.25 sprzedaż. Serie tej pożyczki podniosły się o 50 pkt. do 84.75 — 95.25 za I em. i 95.75 — 96.25 za II em.

4 proc. prem. pożyczka dolarowa dolarówka również nieco osłabła. Obracano nią po kursie o 25 pkt. niższym od poprzedniego: 43.50 kupno, 44 sprzedaż.

4 proc. pożyczka konsolidacyjna: grubsze odcinki podniosły się o 25 pkt. i obracano nimi po 67.75 kupno, 68.25 sprzedaż. Natomiast drobne odcinki nie zanotowały zmian i nadal płacono za nie 67.25, żądano 67.75.

5 proc. pożyczka konwersyjna poprawiła się o 25 pkt. Obracano nią po 71 w kupnie i 71.50 w sprzedaży.

5 proc. pożyczka kolejowa: obracano wyłącznie drobnymi odcinkami.

mi po kursie o 25 pkt. wyższym od poprzedniego: 67.75 kupno, 68.25 sprzedaż.

4 i pół proc. listy zastawne ziemskie ser. V nie zanotowały zmian. Nadal obracano nimi po 64.75 kupno, 65.25 sprzedaż.

5 proc. listy zastawne m. Warszawy miały tendencję niejednołitą: listy stare obniżyły się o 25 pkt. i płacono za nie 77.25, żądano 77.75. Listy z 1933 roku — grubsze odcinki doznały 25 pkt. zwyżki, osiągając kurs 74.25 kupno, 74.75 sprzedaż, natomiast drobne odcinki — bez zmian: 75.25 kupno, 75.75 sprzedaż.

5 proc. listy zastawne m. Łodzi z roku 1938: obracano nimi po

64.75 kupno, 65.25 sprzedaż.

6 proc. obligacje m. Warszawy 5000 zł. spadły o 25 pkt.; odcinki 6 em.: obracano nimi po 83 kupno, 83.50 sprzedaż.

3 proc. renta ziemska: odcinki po 1000 zł. o 75 pkt. i obracano nimi po kursie jednakowym — 59 kupno, 59.50 sprzedaż. Za odcinki 500-złotowe płacono 60.75, żądano 61.25, za setki 82.75 kupno, 83.25 sprzedaż.

Na rynku akcyjnym — tendencja niejednołita: akcje Banku Polskiego obniżyły się o 75 pkt. do 136.50 kupno, 137.50 sprzedaż. Akcje Zakładów Żyrardowskich podniosły się o 100 pkt., osiągając kurs 66 kupno, 67 sprzedaż.

Rynek pieniężny

GIEŁDA ŁÓDZKA

Na wczorajszym zebraniu giełdowym w Łodzi notowano:

	sprzedaż	kupno
Dolarówka	43.50	43.00
Inwestyc. I em.	90.50	90.00
Inwestyc. II em.	91.50	91.00
Konsolidacyjna	67.75	67.25
Bank Polski	137.50	137.00
Tendencja	niejednołita.	

Windykacje wierzitelności

wekslowych i innych przeprowadza Biuro zleceniowo-powiernicze Franciszka Busza w Łodzi Kopernika 40, tel. 150-56.

GIEŁDA ZBOŻOWA

Zyto	14.00	—	14.25
Pszenica zbier.	20.00	—	20.25
Mąka pszenna 30%	39.00	—	40.00
35%	38.00	—	39.00
50%	34.50	—	36.00
65%	33.00	—	34.00
Otręby pszen. gr.	11.25	—	11.50
Otręby żytnie	9.75	—	10.00
Gryka	20.75	—	21.25
Seradela	22.00	—	24.00
Rzepak ozimy	52.00	—	55.00
Rzepak jary	44.00	—	47.00
Siemie lniane	59.00	—	60.00
Siano I gat.	6.50	—	7.50
Słoma żytnia	4.50	—	5.00
Gorzycza	58.00	—	60.00
Mak niebieski	95.00	—	100.00
Tendencja	spokojna.		
Ogólny obrót	1.418 tonn.		

DR. MED.

S. Kryńska

Chor. skórne i weneryczne (hoblety i dzieci)

Świętobliwa 34 telef. 146-10
przyjmuje od 12-1 i od 3-4

Zwrot opłat za tegoroczne świadectwa przemysłowe

Warsz. kor. „Głosu Porannego“ telefonuje:

Ministerstwo skarbu rozesłało do wszystkich urzędów podatkowych okólnik, dotyczący zwrotu opłat za tegoroczne świadectwa przemysłowe, a mianowicie od podatku obrotowego odliczać się będzie opłaty, wniesione za świadectwa przemysłowe wraz z 15-procentowym dodatkiem. Przy miesięcznych zaliczkach będzie się je odliczać w ciągu 10 rat.

ZAPISZ SIĘ NA CZŁONKA ŁÓDZKIEGO TOWARZYSTWA PRZECIWZEBRACZEGO

FILM-POTEGA! FILM REWELACJA!

Najwspanialszy i najkosztowniejszy film świata!
Prestiżowy film Ameryki na rok 1939

Romantyczne dzieje wielkiej miłości

twórcy kanału Suezkiego, Ferdynanda Lessepsa, cesarzowej Francji—Eugonii i prostej dziewczyny z ludu, Toni Pellerin

MILIONOWA REALIZACJA!

Najbliższa wielka premiera w kinie „RIALTO”!

Pewne możliwości dla eksportu włókienniczego istnieją również w Belgii. Mimo, iż włókienniczy przemysł belgijski konkuruje z nami na rynku angielskim, poziom cen tych artykułów w Belgii jest stosunkowo wysoki i daje nam możliwość uplasowania zarówno konfekcji, jak i manufaktury na tym rynku.

Zauważyć również należy, iż na rynku belgijskim pozostało nam jeszcze do wykorzystywania około 17 tys. kg., co należy niezwłocznie uczynić.

Stosunkowo najmniej atrakcyjny dla przemysłu włókienniczego jest obecnie rynek fran-

Drugim krajem, w którym eksport polskich wyrobów włókienniczych posiada poważne możliwości jest Holandia. Kontyngent dla polskich wyrobów włókienniczych za okres od 1 kwietnia 1938 do 1 kwietnia 1939 roku wynosi 20 tys. kg., z czego wykorzystano dotychczas zaledwie kilka tysięcy kg.

Zaznaczyć należy, iż kontyngenty na towary włókiennicze w Holandii posiadają charakter płynny i opierają się na ilości przywożonych towarów z danego kraju w okresie poprzednim. Jeżeli więc nie wykorzystamy obecnie przyznanego nam kontyngentu grozi nam redukcja kontyngentów w latach następnych.

TWÓRCA POTĘGI NAFTY

KULISY ŻYCIA SIR HENRI DETERDINGA

Od chwili, gdy John Rockefeller pożegnał się z wielką niechęcią z życiem, stał się Henri Deterding nieograniczonym królem naftowym. Przez całe półwiecze był ten wytrwały i przed siębiorczy holender najromantyczniejszą postacią świata nafty. Różne czynniki złożyły się na fascynujący portret człowieka, który założył największe na świecie królestwo nafty i kontrolował działalność towarzystw, reprezentujących kapitał pół miliarda funtów. Deterding miał własną metodę pielęgnowania zdrowia. Ślizgał się, pływał, odbywał długie marsze, uprawiał gimnastykę.

Legenda jego kariery rozpoczęła się w roku 1892. Upłynęło osiem lat od tej chwili i Deterding stał się jednym z mocarzy nafty.

Walka z Rockefellerem

Terenem jego pracy były rynki holenderskich Indii, obejmujące 50 milionów ludności. Nie przestawał jednak rzucać pożądliwych spojrzeń na potężne rynki chińskie, zaspakajające potrzeby 400 milionów ludzi. — Opanował je jednak Rockefeller, którego pozycja wydawała się niezdobyta. Standard Oil Company posiadała mocną organizację, pieniądze i władzę. Musiała jednak przywozić naftę z Pensylwanii przez Pacyfik. Deterding zaś posiadał własne środki transportowe. Zawarł umowę z Markusem Samuelem, właścicielem okrętów cystern, który oświadczył gotowość przewożenia nafty Deterdinga z Jawy i Sumatry do Chin i innych krajów Dalekiego Wschodu. — Wobec tego, że Samuel sam był producentem nafty, nie mógł patrzeć obojętnie jak Deterding zdobywa rynki, na które sam liczył. Stosunki pomiędzy nimi zaczęły się psuć.

— Jeśli będziemy ze sobą rywalizować — rzekł Deterding — dojdzie pomiędzy nami do wojny, w której obaj stracimy. Zostaniemy lepiej partnerami.

Samuel zgodził się. Deterding został kierownikiem połączonych koncernów. W ciągu roku zdobył rynki Afryki, Nowej Zelandii, Australii, Japonii, Formozy, Filipinów i wtargnął do opanowanych przez Rockefellera Chin, gdzie walka z amerykańskim potentatem naftowym była niezwykle zacięta. Rockefeller obniżał ceny, nie oglądając się na skutki. Obaj ponosili olbrzymie straty. Deterding zostałaby zrujnowany doszczętnie, gdyby Samuel nie znalazł nowego sojusznika, mianowicie bank Rotszylda. Wojna zakończyła się podziałem rynków.

Samowładca

Otrzymał więc Deterding swój udział na wielkim wschodnim rynku i pomoc wielkich finansistów Anglii i kontynentu. Zasięg jego przedsięwzięcia rośnie szybko. Dzieje tej ekspansji, to dzieje Anglo-Dutch Company, która z instytucji, rozporządzającej kapitałem 104.000 funtów, wyrosła do rozmiarów olbrzymiego koncernu, który w ubiegłym roku przyniósł 10 milionów funtów zysku; to dzieje Anglo-Indian Oil Company, Burmay Oil Company oraz meksykańskiej polityki naftowej koncernu Deterding - Samuel, który zapewnia Anglii 70 procent ogólnej produkcji nafty.

Koncern, utworzony przez

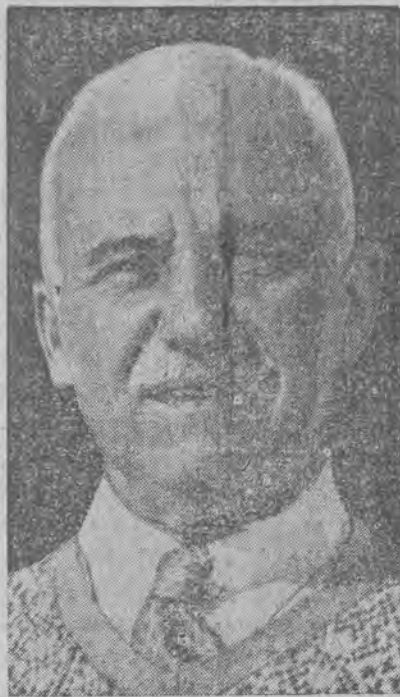
Deterdinga przed 44 laty, obejmuje obecnie 130 towarzystw, rozrzuconych po całym świecie. Kontrolę nad nimi sprawuje za rząd głównego towarzystwa.

Jedyną klęską, jaką poniósł Deterding podczas swej zawrotnej kariery, było upaństwowienie przez rząd sowiecki rosyjskich kopalń nafty i odmowa wypłaty odszkodowania. Deterding miał jednak dość produktu pomimo utraty rosyjskich źródeł. Jego geolodzy pracowali bez wytchnienia.

— Największym bogactwem świata nie jest nafta, lecz praca — rzekł wtedy.

Utrzymywał również, że nafta jest cenniejsza, niż złoto. — Może miał słusność. Przepowiadał, że ludzie wyzwolą się kiedyś z pod władzy złota, gdy przekonają się, iż państwa, rozporządzające olbrzymimi zapasami tego metalu, nie potrafią z jego pomocą rozwiązać swoich gospodarczych i społecznych zagadnień. Wtedy złoto straci swą rzekomą wartość.

Przepowiednie Deterdinga sprawdzały się często. On pierwszy podał myśl zaprzestania bezmyślnej rywalizacji potentatów naftowych i stworzenia jednolitego planu produkcji. Nie chcieli pójść za jego radą, aż wielki kryzys zagroził im ruiną. Rząd Roosevelta zmusił amerykańskich producentów do ulegania prawu, kładącemu kres nieracjonalnej produkcji.

SIR HENRI DETERDING

tego planu produkcji. Nie chcieli pójść za jego radą, aż wielki kryzys zagroził im ruiną. Rząd Roosevelta zmusił amerykańskich producentów do ulegania prawu, kładącemu kres nieracjonalnej produkcji.

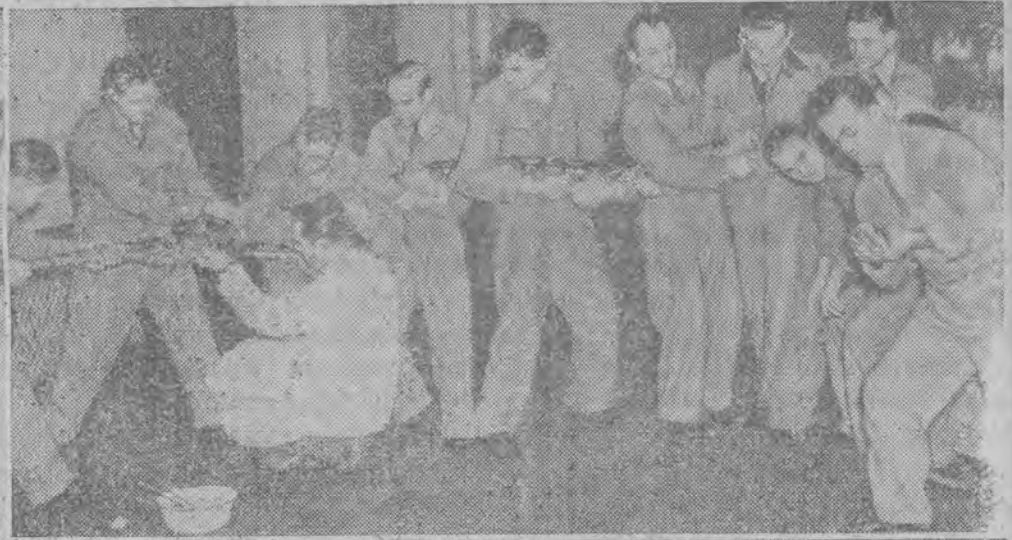
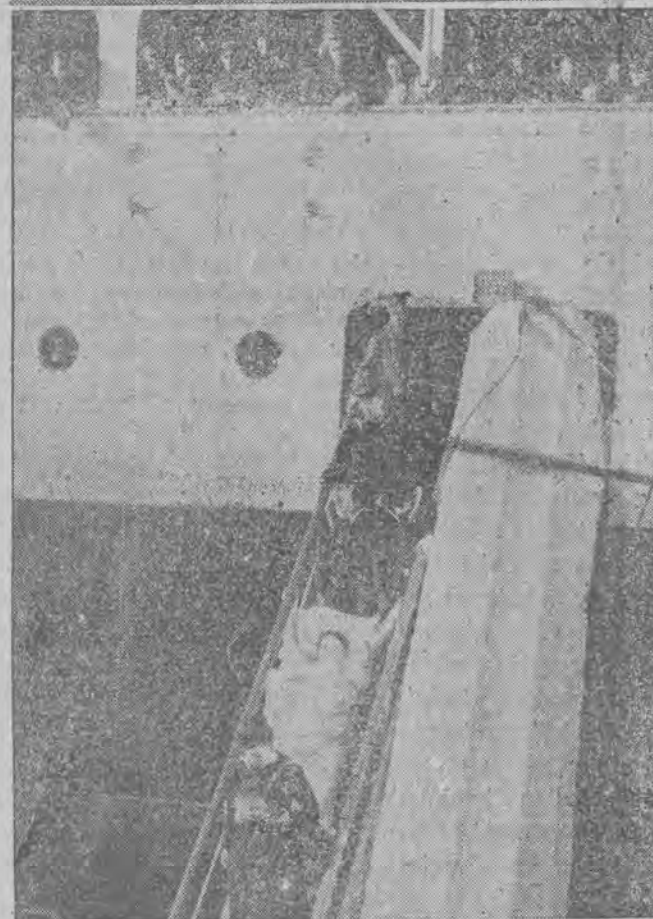
Deterding stał się milionerem. Nie gromadził jednak usilnie milionów, był zawsze więcej kupcem, niż finansistą. Rockefeller kupił Standard Oil Company, jako rachityczną spółkę, za 70.000 dolarów. Zarobił na niej w ciągu 30 lat 150 milionów, które dzięki inwestycjom pomnożył do półtora miliarda. Olbrzymią tę sumę rozdarował za życia, pozostawiając sobie zaledwie drobną cząstkę. Deterding nie wniósł żadnego kapitału do przedsiębiorstwa, które stało się źródłem jego potęgi. Wniósł jedynie zdolności i energię. Państwo nafty, w którym sprawował rządy, należało do Bearsteadów, Samuelów, Rotszyldów i setek tysięcy akcjonariuszów.

Ostatnio nie widziano go już przy biurku w głównym zarządzie jego naftowego imperium w Londynie. Nie spotykano go w błyskawicznych podróży inspekcyjnych do pól naftowych w najodleglejszych zakątkach świata, nie śpieszył już do Nowego Jorku, aby „policzyć się” z potentatami nafty. Deterding usunął się w zacisze prywatnego życia. Ożenił się młodo. Pierwsza jego żona była hołenderką. Gdy umarła, nie szu-

kał przez pewien czas innej towarzyski. W Paryżu poznał jednak córkę rosyjskiego arystokraty emigranta, która zrobiła silne wrażenie na trzeciym kupcu. — Deterding zakochał się pomimo swoich 58 lat i ożenił się po raz wtóry. Małżeństwo trwało nominalnie 12 lat. W rzeczywistości jednak dało leko krócej. Samowładca naftowy liczył 70 lat, gdy małżeństwo z rosyjską arystokratką zostało rozwiązane. Ożenił się po raz trzeci z Niemką o połowę młodszą od niego, pełniącą przez długi czas obowiązki jego sekretarki. Małżeństwo zostało zawarte przed dwoma laty.

Deterding miał swoje siedziby w kilkunastu krajach. — W Anglii przebywał w wielkiej posiadłości pod Ascot. Na życzenie swojej małżonki kupił dom na krańcach Berlina. W rzeczywistości jednak posiadał jedno tylko domowe ognisko. — Była nim mapa, na której gesty powitykane czerwone chorągiewki oznaczały liczne punkty jego naftowego państwa, w którym był częściej obecny myślą, niż w pałacach, będących jego oficjalnym mieszkaniem.

C. Thompson.

1. Królową piękności Koryki została p. Katarzyna Rocchini. — 2. Ranni żołnierze angielscy, którzy padli ofiarą zamachów terrorystów arabskich w Palestynie, powrócili do ojczyzny na pokładzie parowca „Montcalm”. — 3. W ogrodzie zoologicznym w Chicago dwunastu ludzi musi codziennie z wysiłkiem trzymać olbrzymiego pytona, któremu weterynarz robi drobne zabiegi chirurgiczne. — 4. W 70-tysięcznym miasteczku amerykańskim Evanston przed dziesięć laty była stosunkowo największa ilość wypadków samochodowych. Miasteczko przeprowadziło odpowiednią kampanię, zresztą wzorową dla całych Stanów Zjednoczonych. I oto w ciągu ostatniego roku nie było tam ani jednego wypadku, pomimo, że po mieście kursuje 20 tysięcy aut. Na ilustracji uczeń, wyszkolony przez policję, który zatrzymuje samochody, wskazując na tablicę z napisem: „Poświęć minutę i uratuj życie ludzkie”. — 5. Inż. Gover z małżonką, który chciał porwać żonę samolotem z Sowietów, przybył do swych rodziców, aby im przedstawić swą ukochaną żonę, wypuszczoną dobrowolnie przez rząd moskiewski.

TYDZIEŃ UBIEGŁY W ILUSTRACJI

1. Na lewo: Dotychczasowe mundury spacerowe i manewrowe armii amerykańskiej. Na prawo: Nowe mundury, gdzie należy zwrócić uwagę na długie spodnie oraz na miękką furażerkę zamiast twardego helmu. — 2. Odznaczenia dla wdów i sierot włoskich, którzy polegali w walkach w Libii, Etiopii, wzgl. w Hiszpanii, przypinał w rocznicę utworzenia milicji faszystowskiej Mussolini osobiście. — 3. Hoare Belisha na inspekcji w fabryce lekkich karabinów maszynowych w Middlesex (Anglia). — 4. Policja w Londynie zatrzymuje jednego z demonstrantów angielskich, którzy chcieli przedostać się z czarną trumną do gmachu parlamentu. — 5. Emir Feisal, książę arabski, który przybył w towarzystwie swego brata na konferencję „okrągłego stołu” do Londynu. — 6. Wszyscy początkujący kierowcy samochodów i motocykli w Anglii muszą umieszczać na swych pojazdach literę „L”, która oznacza, że kierowca jeszcze nie jest na wysokości zadania i że należy mu czynić ułatwienia. — 7. Zespół węgierskich chłopców cygańskich, koncertujących często z powodzeniem w radio budapeszteńskim, wyruszył obecnie na tournée artystyczne po Europie. — 8. Pięć uczestniczek kongresu kosmetycznego w Nowym Jorku opadło policjanta, pozostawiając na jego twarzy widome ślady swych dobrych humorów. — 9. Jedna z piękności amerykańskich demonstruje na Florydzie modele nowych kostiumów plażowych. — 10. Pomysłowa matka w St. Moritz uprawia łyżwiarstwo, a jednocześnie pociecha jej zażywa spaceru na świeżym powietrzu. — 11. Jack Taylor, znakomity łyżwiarz angielski, wykonuje w St. Moritz karkołomny skok na szczudłach. — 12. W Stanach Zjednoczonych skonstruowano aparat, który umożliwia jazdę po falach bez pomocy motorówki.

OSTATNI ZAKĄTEK ŚWIATA

CHILE — KRAJ GÓR I DOLIN

Straszliwe trzęsienie ziemi, które nawiedziło ostatnio Chile, wzbudziło ogólne zainteresowanie tym krajem. Ofiarą tej katastrofy padło 50.000 ludzi. Kwitnące miasta zostały zniszczone. Poniżej krótki opis kraju, który przeżył tak ciężką katastrofę.

(REDAKCJA)

cym saletrę, tę cenną sól, używającą ziemię i będącą jednocześnie częścią składową materiałów wybuchowych. Setki okrętów ze wszystkich stron świata przybywało do Iquique i Antofagasta — głównych portów saletranych, aby ładować „białe złoto”.

Pośrodku pustyni powstały fabryki i miasta. Urządzenia wodociągowe długości setek kilometrów doprowadzały wodę ze śnieżnych szczytów Kordyliarów. Rozwijało się rolnictwo i przemysł.

Wojna światowa początkowo

nie przeszkodziła rozwojowi kraju. Saletra potrzebna była bardziej, niż dawniej. Chile przechodziło okres wyjątkowego rozwoju.

W międzyczasie wielki wynalazek uczonego Habera, który otrzymał nagrodę Nobla, polegający na wydobyciu sztucznej saletry z powietrza, który umożliwił Niemcom dalsze prowadzenie wojny światowej — został po wojnie wydatnie rozwinięty, wskutek czego eksport saletry chilijskiej otrzymał śmiertelny cios. Początkowo Chile nie odczuwało specjalnie konkurencji, która zresztą była niedoceniana przez fabryki saletry. Dopiero wzrastający kryzys gospodarczy sparałizował te dotychczasowe najpewniejsze źródła dochodu państwa. Skutkiem tego było 125.000 bezrobotnych na ogólną ilość 4 milionów mieszkańców.

Drugi główny artykuł eksportowy Chile — miedź — również przestał być atrakcyjny wskutek nadprodukcji na całym świecie.

Cena miedzi spadła poniżej kosztów wydobycia i trzeba było zamknąć liczne kopalnie. Afryka dostarcza dziś miedzi tańszej, niż kopalnie w Chuquicamata i Rancagua. Wraz z katastrofalnym spadkiem eksportu saletry i miedzi, zniknęły ostatnie źródła dochodów państwowych w Chile. Siła gospodarcza tego państwa była dotychczas zbyt jednostronnie nastawiona na saletrę i miedź. Ogólny kryzys światowy dosięgnął wreszcie i ten dotychczas ochraniający „ostatni zakątek”. Fala rewolucji zalała kraj, który przeżył rozwój gospodarczy pod dyktando generała Ibañęza.

Ludność żąda od władz polityki osiedleńczej na wielką skalę, aby osiedlić na roli tysiące bezrobotnych. Problem osiedleńczy w Chile jest dość trudny, gdyż rząd nie posiada własnych ziem, odpowiednich na ten cel. Na drodze wyłączenia i podziału wielkich własności ziemskich, obciążonych olbrzymimi należnościami w kasach ziemskich, stworzono gdzieś tam małe kolonie.

Później rozpoczęła się imigracja chłopów europejskich, którym przydzielono dziewicze lasy i błota na wybrzeżu jeziora Llanquihue i w pobliżu Valdivia.

Gdy rozpoczęła się koniunktura zbrojeń, w Chile poprawiło się położenie gospodarcze.

Obecna straszliwa katastrofa ciężko dotknęła ten kraj.

F. Franz.

Fragment ruin miasta Concepción, które uległo całkowitemu zniszczeniu wskutek trzęsienia ziemi

RAJ W PARAGWAJU

Niezmierzone obszary pozwalają żyć Indianom jak w zamierzchłych czasach

Paragwaj, położony w środku Południowej Ameryki, jest dotychczas bardzo mało znany, ponieważ, że zdaniem znawców ma przed sobą wielkie widoki rozwoju.

Paraguay es un paraíso — Paragwaj jest krajem — mówią hiszpanie, znający ten kraj i słowa te nie są pozbawione pewnej dozy słuszności. Ludzie widzą nad sobą głęboki błękit nieba, rzadko zasnutego chmurami i gorący blask słońca. Stąd płynnie dobry humor i radość życia, stanowiące zasadnicze cechy mieszkańców Paragwaju. Przed niedźmielnymi chałupkami, jakimi zabudowane są tu wioski, można widzieć często wieśniaków z gitarą w rękę, umiłających sobie śpiewem życie, spędzane w niesłychanym ubóstwie.

W stolicy kraju Asunción spotyka się jednak wspaniałe gmahy. Zostały prawie wszystkie zbudowane za rządów lubujących się w przepychu dyktatora LOPEZA. Do wyjątkowo wspaniałych należą: pałac prezydenta i gmach parlamentu. Pomimo nowoczesnych form życia stołecznego nie zatraciło ono egotyicznego charakteru. Kobiety z niższej warstwy ludności noszą dotychczas swoje koszyki i naczynia z wodą na głowie, czyniąc to z niezwykłą pewnością siebie i wdziękiem.

Europejczyk patrzy z podziwem i pewnym upodobaniem na zręcznych carreteros — wóźniców w porcie celnym, którzy podjeżdżają na swych wozach, ciągniętych przez cztery lub sześć mułów, wprost do barek i pałaców, stojących daleko od brzegu rzeki, aby załadować, lub wyładować towar.

Prawdziwy jednak obraz życia w Paragwaju znajdujemy dopiero poza obrębem stolicy, zakrojonej na nowoczesną miasteczko. Już inaczej zupełnie wygląda życie targowe w Villa Rica. Drugim co do wielkości miasteczkiem Paragwaju. Siedzą tu rękodzielcy, mając przed sobą stosy jarzyn i owoców. Główny artykuł handlu stanowią korze-

nie manioku, zastępujące kartofle, które przypominają smakiem po upieczczeniu.

W Paragwaju nie istnieje głód ziemi, jaki towarzyszy przeludnieniu. Wsiedle i osady rozbudowane są szeroko. Po środku znajduje się kościół na wielkim placu, który służy jednocześnie do celów sportowych; w Paragwaju piłka nożna należy do szczególnie ulubionych gier. Dzwonnica znajduje się w pewnej odległości od kościoła. Procedura dzwonienia nie odbywa się przez poruszanie serca dzwonu przy pomocy sznurów, lecz przez uderzenie węż w rytmicznym taktie. Funkcję tę pełnią śpiewacy kościelni w określonych godzinach.

Niektórzy nabywają niezwykłą wprawę w tym swoistym dzwonieniu, do którego ucho europejczyka z trudnością przywyka. Każda większa osada odwieczna jest przez kolonistów, osiadłych w głębi odwiecznej puszczy lub na jej krańcach. Podróż, którą odbywają konno, trwa często kilka dni. Jest to jedyny sposób utrzymywania kontaktu ze „światem”, który nabywa produkcję kolonistów i spręda ją w zamian wytworów przemysłu.

Mieszkańcy Europy nie mogą sobie wcale wyobrazić, w jak pierwotnych warunkach musi żyć na początku taki kolonista. Już wyręb dziewiczego lasu stanowi pracę, przechodzącą siły świeżo przybyłego emigranta. Zdolni są do niej jedynie tubylcy i zrodzeni już w Paragwaju potomkowie europejskich kolonistów. Drzewa ścięta się na wysokości metra od ziemi, ponieważ nie można ciąć niżej ze względu na zbyt wielką objętość pnia. Karczowanie pozostawia się naturze. Ludzie ograniczają się do wypalania pnia, pozostałych po ścięciu drzew i zaczynają siał na oczyszczonych z gałęzi i liści skrawkach pomiędzy pniami. Sieją kukurydzę, bawełnę, maniok.

Niektóre kolonie osiągnęły wielką zamożność dzięki upra-

wie herbaty mate. Jest to krzew, którego liście suszone i mielone dają powszechnie używany napój, bez którego nie może się obejść żaden paragwajczyk. Europejczycy przywykają również szybko do tej herbaty, szczególnie orzeźwiającej podczas nużącej konnej podróży.

Konna jazda stanowi dotychczas najczęstszy sposób podróżowania w Paragwaju, zupełnie prawie pozbawionym kolei. Obfitość rzek utrudnia bardzo drogę jeźdźcowi, zmuszonemu przepływać je nieraz kilkakrotnie w ciągu dnia.

Pierwotna indyjska ludność Paragwaju jest coraz silniej wypierana przez białych przybyszów. Lecz zaludnienie kraju jest tak słabe, że autochtoni mają jeszcze możliwość życia, jak ich przodkowie, z myślistwa i płodów puszczy. Indianie Paragwaju nie stali się jeszcze karykaturą pierwotnej ludności, jak ich pobratymcy w Północnej Ameryce. Dziś jeszcze znajdują się w ich posiadaniu obszary, na których nie pozostała noga białego człowieka.

Karnawał w Belgii

Jeden z barwnych kostiumów karnawałowych na ulicach miasteczka Binche

OFIARNOSCIA, MOCA, STAU MORZA WOLNOSC SIĘ UTRWALI!

WPLATY NA ŚCIGACZA ŁOZI I WOJ. ŁÓDZ. P.K.O. 42008

Nowe wiosenne materiały

Dzień Pięknej Pani

MASKI GAZOWE I KAPELUSZE

Jeden z wielkich paryskich krawców otworzył mały sklep. Filię swego głównego przedsiębiorstwa. Mały sklep nazywa się: „Frivolites”.

Prawie wszystko, co się w nim znajduje, jest wyszukanie śmieszne. Klipsy, wyobrażające głowę byka, na której zawieszony jest złoty dzwoneczek. Chusteczki, na czterech rogach któ-

rych znajdują się wizerunki talerzy, łyżek, widelców i noży, podczas gdy pośrodku wydrukowane są cytaty z La Rochefoucaulda.

Na pytanie, co ma wspólne to talerz i widelec z maksymami, sprzedawczyni odpowiedziała uprzejmie:

— O, to jest poprostu niezwykle sztywne...

Wypchane płaszki, które wpią się we włosy, świece zamiast guzików, torebki ze strusich piór, haftowane rękawiczki, u których brak środkowego palca.

Jest to orgia bezużyteczności — le paradis des chichis. Frywolnośćki, które wcale nie są frywolne. Tylko współczesne. Na atomy rozdrobione, prze-

transponowane na kobiecość szaleństwo, które rządzi męskim światem.

*

Półowę ludzkości stanowią kobiety. Nie jest to zawsze ta lepsza połowa, lecz w wielu krajach „większa” połowa. Fakt, że oto wszystkie te kobiety noszą kapelusze i że te kapelusze są bardzo śmieszne, nadaje wizerunkowi świata pojednawczy blask.

Mężczyźni są w swym szaleństwie pozbawieni humoru. Budżet na zbrojenia może być nie wiem jak wysoki — budżet strojów kobiecych zawsze wydaje im się zbyt wygórowany.

Przy tym jeden prowadzi do mordu, drugi do mody...

*

Jeśli zarzuca się kobietom lekkomyślność i frywolność w „tych czasach”, jest to zawsze wielka niesprawiedliwość i bezmyślny frazes. Nie docenia się bohaterstwa ich zachowania...

Kobiety cierpią nie mniej od mężczyzn naskutek dzisiejszej chwili. Zmuszone są tłumić swe mieszczańskie instynkty, swój pociąg do porządku i spokoju, swe konserwatywne poglądy. Muszą wychowywać swe dzieci do wojny. Do walki dla egzystencji i do egzystencji dla walki.

Ale podczas gdy mężczyźni wolno marszczą czoło i demonstrować dowali swe niepowodzenie, kobieta posiada przeklęty obowiązek i powinność grania komedii. I to wesołej komedii. Właśnie dlatego nakrywa swe zmartwienia różem i kładzie na głowę śmieszny kapelusz.

Jakakolwiek śmieszna frywolnośćka.

*

Ostatnią nowością w Paryżu jest kapelusz z woalki. Całkowicie z woalki, która jest ułożona warstwami i której długie końce zawiązane są pod brodą w wielką kokardę.

Kapelusze z woalki zostały stworzone przez genialną modystkę, panią Agnes. Pięknej kobiecie przytrafił się w roku ubiegłym wypadek, który zniekształcił jej twarz. Aby z wdziękiem zasłonić swe blizny, opuściła z obu stron kapelusza długie zwoje woalki i przewiązała je pod brodą w kokardę. Nikt nie widział blizn, wszyscy widzieli woalkę!

I oto stała się ona największą modą. Przemysł woalkowy przeżywa nienotowany dotąd rozkwit: z powiewnych siateczek zrodziły się solidne dochody.

Sama pani Agnes zużywa czterdzieści metrów woalki na jeden kapelusz, a miesięcznie robi ona z tysiąc takich kapeluszy... Czarodziejskie rączki kopistek zabrały się już do roboty, wkrótce każda mała modystka paryska będzie sporządzać kapelusze z woalki.

Dlatego pani Agnes miała straszny wypadek i musiała zasłonić swą twarz...

Dawniej królowe wymyślały krynoliny, aby osłonić swą ciążę, lub peruki, ponieważ nie miały pięknych włosów. Obecnie królowe mody tworzą dla siebie — i tym samym dla setek tysięcy.

Kapelusze z woalki przynoszą więcej pieniędzy, niż maski gazowe.

I wyglądają wdzięczniej...

Anita.

Koszulki w kolorze cyklamenu

Ostatnia nowość w dziedzinie mody bieliznianej

Trudno sobie dzisiaj wyobrazić, że nasze babki dostawały do wyprawy kilka tuzinów koszul, kaftaników i różnego rodzaju bielizny. Nosily one tę bieliznę przez wiele lat, często przez całe życie. Nie istniała wówczas moda na bieliznę i zawsze niezmiennie noszono białe koszulki z płótna lub płóciennego batystu.

W naszych czasach moda na bieliznę zmienia się tak często, jak moda na suknie, a elegancie kobiety nie robią sobie nigdy dużo bielizny, licząc się właśnie z tą zmianą mody. Nosi się przecież inne koszulki, kiedy moda faworyzuje krótkie suknie, inne, kiedy długie; inne, kiedy są obcisłe i kiedy widoczna jest pod nimi każda fałdka kombinacji, inne, kiedy są szerokie. Poza tym zmienia się również często moda kolorów i rodzaju materiałów.

Dzisiejszą modę w bieliznie charakteryzuje to, że odrzuciła ona wszelką jaskrawą fantazję w kolorach i fasonach.

Koszulki są krótkie, nie zakrywające kolan, o doskonałym kroju. Przeważnie są one skóne, u góry wypracowane, jak biustonosze i powinny leżeć jak rękawiczka.

Cała ich elegancja i piękno polega na doskonałym gatunku materiału i ręcznej robocie. — Jednakowo modny jest crepe-satin, lavable i voile-triple, któ-

ry, choć cieniutki, nosi się doskonale. Jako najnowsza rzecz lansowane są materiały „fashion nee” matowy deseń kwiatowy na błyszczącym tle satin.

Przybrania robi się skromne, jakkolwiek bardzo wypracowane. Ażurki, koronki, rozmaite inkrustacje i aplikacje oraz hafciuki delikatne i wypracowane robią z tej bielizny prawdziwe arcydzieła. Ulubionym kolorem pozostał kolor różowy, często

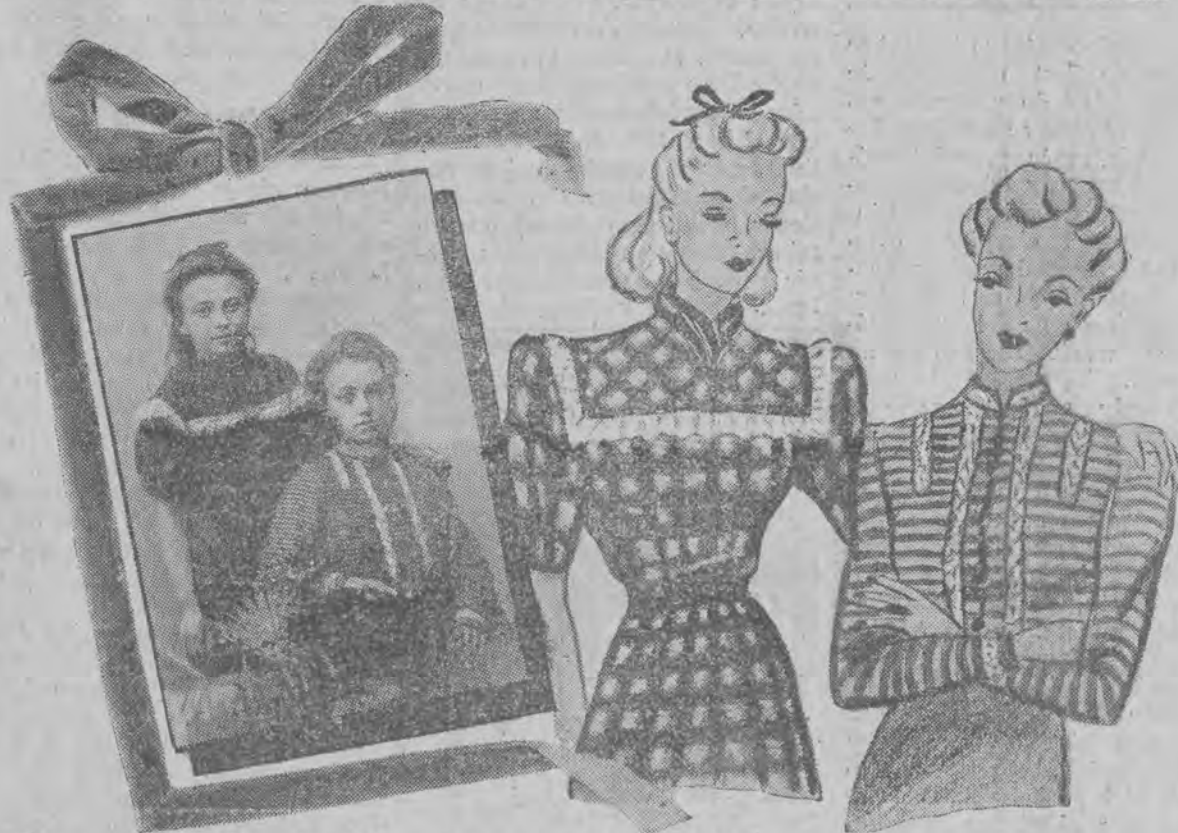
Podróżne torebki

Oto kilka wygodnych podróżnych torebek. Dwie z nich zrobione są z przezroczystego noliwionego materiału i służą do przewożenia bielizny, chusteczek, kołnierzy itd.

Torebka w kropki jest z gumy i można w niej wygodnie pomieścić swe przybory toaletowe, mniejsza zaś służy do szczotek i grzebieni.

STAROŚWIECKIE BLUZECZKI

Domy mody studiowały widocznie ostatnio fotografie naszych prababek. Jeśli się dokładnie przyjrzymy, upodobnia

my się do nich coraz bardziej. Włosy podniesione wysoko do góry, kołnierzyk wysoki i szleszczące taftowe hałeczki. Bluzeczki przybiera się znowu

wstążkami i koronkami, ba, na wet ramiona staramy się mieć znowu tak szerokie jak damy z przed 60 — 70 lat!

Pączki

Wziąć 1 kg. mąki, 15 — 20 żółtek, 20 dkg. sklarowanego masła, 15 dkg. cukru, 8 — 10 dkg. drożdży, ćwierć litra mleka, łaskę wanilii, 1 dkg. migdałów gorzkich, 2 łyżki oliwy, kiełbasek araku, pół łyżeczki soli, 1 kg. szmalcu.

Zrobić normalnie drożdżowe ciasto (żółtka ubić na parze). — Po wyrośnięciu ciasta rozwałkować na 1 cm. grubości, wycinać szklaną krążki, nakładać w środek konfiturę lub marmeladę, zalepiać, mocno zbierając brzeg krążka. Tą stroną kłaść na papier posmarowany masłem (papier pociąć na kwadraciki pod każdy pączek oddzielnie). Po wyrośnięciu wkladać pączki do szmalcu. Biorąc z papierem, wkladać górną stronę na szmалеc, wskutek czego papier łatwo odejmuje się, a pączek nie jest omączony i szmalce się nie pali. Po włożeniu pączków rondel przykryć. Gdy zarumienią się przewrócić widelcem i smażyć bez przykrycia. Gorące pączki maczać w cukru lub obsypywać pudrem i wanilią.

